

Українська Національна Рада

МАТЕРІЯЛИ — ПОСТАНОВИ — КОМУНІКАТИ

3

99.0

На чужині

Травень 1950

Видання Ресорту Преси та Інформації Виконного Органу УНРади

БЮЛЕТЕНЬ

РЕСОРТУ ПРЕСИ ТА ІНФОРМАЦІЇ

ВИКОННОГО ОРГАНУ УНРади

ДЛЯ ВНУТРІШНЬОГО
УЖИТКУ

В ПРОДАЖ НЕ ПОДАЄТЬСЯ

ВСТУПНЕ СЛОВО.

Українська преса на чужині широко освітлює діяльність УНРади, а особливо багато уваги було присвячено Другій Сесії УНРади, що відбулася 23-27.6.49, перебіг і найважливіші постанови якої були відразу подані до відома громадянства. Це звільняло Ресорт Преси та Інформації від обов'язку негайно друкувати матеріали та постанови, що були ухвалені на цій сесії. А ще до того й брак грошових засобів не давав змоги випускати з меншими інтервалами наш Бюлетень, чому, зрештою й забарилося його видання.

Але в періодичній пресі нашої деякі постанови були надруковані, деякі тільки переказані, а про деякі тільки було згадано, - повного змісту їх досі ніде не було опубліковано, хоч потреба мати в зібраному вигляді матеріали Другої Сесії відчувається, особливо в представництвах ВО по різних країнах, в організаціях - складниках УНРади та в цілому Державному Центрі, як і в місцевих клітинах нашого громадського життя та в редакціях українських часописів. Для них Бюлетень ч.3 буде першоджерельним довідником, з якого можуть використовувати тексти ухвал, трактування певних політичних фактів та явищ, а звіти подають перелік виконаної праці. Обмежений розмір публікації не дає змоги надрукувати докладніші звіти всіх ресортів ВО, за чим можна тільки пошкодувати, бо не лише широке кола громадянства, але й політичний актив не має достатніх інформацій про діяльність складників Державного Центру, а в першу чергу ВО.

Документально-історичний матеріал, включений до цього видання, отже, далеко не вичерпує характеристики різноманітної діяльності Державного Центру; тут бракує звітів, що їх складала Керманічів ресортів на Другій Сесії і на засіданнях Президії УНРади та ВО. Доки Ресорт Преси та Інформації не має достатніх засобів на видання своїх періодичних публікацій, годі сподіватися систематичного нотування виконаної праці та ознайомлення з нею громадянства, бо часописи друкують на своїх сторінках тільки те, що їх у даний момент цікавить, вони бо не зобов'язані містити докладні звіти.

Маємо, проте, надію, що незабаром нам удасться побороти матеріальні труднощі й надолужити прогалини в інформаційній службі, випускаючи частіше чергові числа Бюлетеню та інших інформаційних видань.

Ресорт Преси та Інформації

І. частина.

КОМУНІКАТ

Президії Української Національної Ради й Ресорту
Преси та Інформації

ПРО ДРУГУ СЕСІЮ УНРАДИ

Друга Сесія Української Національної Ради відбулася впродовж п'яти днів (23-27 червня 1949р.) в одному з міст Західної Європи. Сесію скликав Президент УНР Андрій Лівницький своїм окремим декретом.

Засідання Другої Сесії відкрив Голова УНРади проф. др. В. Іванницький і в своїй промові визначив завдання та вділив слово Президентові А. Лівницькому, який привітав членів УНРади та закликав до однозгідної праці. Листами й телеграмами привітали Другу Сесію УНРади від Української Автокефальної Православної Церкви, Вищокопросвященний Митрополит Полікарп, Український Конгресовий Комітет в США, Комітет Українців Канади, Українське Євро в Лондоні, Головна Управа Союзу Українських Ветеранів, Товариство Воляків Армії УНР у Франції, Центральний Союз Українського Студентства, Союз Українців у Німеччині, Центральний Комітет Української Револьційно-Демократичної Партії та її крайові й місцеві організації в Німеччині, Австрії, Англії, Бельгії, Франції, США, Австралії, Головна Управа Союзу Українських Соціалістів, Церковна Рада Української Соборноправної Церкви, Український Технічно-Господарський Інститут, Об'єднання Українських Студентських Товариств Національного Солідаризму, Організація Українців-Державників в Англії, Президія Зборів Членів Основоположників СЗН в Гановеді, Українська Робітнича Осела в Гісені, Громадські Комітети Сприяння УНРаді на терені Європи, Америки й Австралії, Представництва Виконного Органу в різних країнах, різні освітні та громадські організації й поодинокі діячі в ділянок політичного, громадського, культурного й місцевого життя.

На Другу Сесію були запрошені як почесні гості представники головних українських церков, українських центральних установ в обох Америках і Канаді, Світового Союзу Українського Жінцтва й персонально: пані Ірену Павличковську, як місцеву представницю цього Союзу та дир. Романа Смука, як представника ЗУАДК.

Серед почесних гостей були присутні: І. Павличковська, директор Р. Смука, а з українського генералітету - ген. полк. М. Омелянович-Павленко, ген. пор. П. Шандрук, ген. хор. Вовк, ген. хор. К. Смовський та інші визначні старшини й деякі представники наукових та інших місцевих українських установ.

На сесію прибули представники української преси Європи й заокеану: "Новий Шлях" (Вінніпег), "Український Голос" (Мюнхен), "Українське Слово" (Париж), "Народня Воля" (Скрентон), "Сурма", "Вісті" (Бельгія), "Українець" (Франція), "Час" (Німеччина), "Наш Клич" (Аргентина), "Українська Думка" (Лондон), "Українська Громадська Пра" (Дітройт), "Наш Вік" (Торонто), "Українські Вісті" (Новий Узм), "Українське Слово" (Англійська зона Німеччини), "Християнський Голос" (Мюнхен), "Неділя" (Ашафенбург), "Свобода" (Нью Йорк), "Громада" (Париж), "Вперед" (Лондон).

Молебні в церквах благословили початок доброго діла.

Після урочистої частини Сесії члени УНРади відбували засідання, на яких вислухали звітну доповідь Голови УНРади проф. В. Іванницького, звітну доповідь Голови Виконного Органу проф. І. Мазепи

+ а також місцеві організації Союзу Українських Ветеранів,

та керманців resortів - дра Л.Макарушка про фінансові справи, інж. С.Довгала про діяльність resortу преси та інформації а потім resortу народнього господарства, ген. М.Капустянского про військові справи; держ. секретар В.Соловій прочитав звігну доповідь дра М.Шлемкевича, який перебуває в цей час в США, про діяльність resortу освіти. Державний контрольор проф. І.Кабачків доповів пленумові УНРади про висновки контролю діяльності всіх органів УНРади.

Докладні дискусії над звітами й критика діяльності відбувалися в ділових тонах; в дискусії взяли участь члени УНРади, заступаючи погляди політичних ф. акцій, що складають передпарламент УНР.

Пленум УНРади прийняв до відома звіти про діяльність та ухвалив постанови; найголовніші з них такі: 1.) Вніс деякі зміни в Тимч. Зак. що в своїй основі зводяться до надання особливих уповноважень Президії УНРади в заступництві пленуму та в справі кваліфікованої більшості; 2.) Одноголосно ухвалив бюджет на наступний рік, в якому подані джерела прибутків та видатки по всіх галузях діяльності УНРади та Виконного Органу; 3.) Ухвалив постанову про внутрішню національну позику, яка носить назву - "Позика Визволення України"; 4.) Одноголосно ухвалив тимчасову постанову про порядок розміщення кольорів українського національно-державного прапору, для якого устійнено, що блакитний колір вгорі, а жовтий внизу; 5.) Ухвалив Тимчасовий Статут Державного Контролю УНР на час еміграції, на підставі якого покликана Найвища Державна Контрольна Рада; 6.) Ухвалив постанову про організацію Державного видавництва; 7.) Прийняв до відома постанову Адміністративно-Правної Комісії в справі вступу до УНРади Союзу Гетьманців-Державників; 8.) Ухвалив відозву до громадян Української Землі та до українців усього світу і ще деякі постанови.

Впродовж Сесії відбували свої засідання комісії, передбачені Тимч.Зак. або покликані Пленумом УНРади для спеціальних завдань.

Пленум УНРади прийняв до відома димісію Виконного Органу попереднього складу.

Президент, оцінюючи осяги праці та дальші завдання УНРади, та вважаючи, що між поодинокими фракціями нема поважних розходжень, закликав усіх до спільної однозгідної праці.

27.6.49 створено новий Виконний Орган під головуванням проф. І. азели. До складу Виконного Органу входять: др. Ст. Витвицький, ген. М.Капустянский, др. Л.Макарушка, інж. С.Довгаль, проф. А.Рябишенко, редактор М.Лівицький, суддя В.Соловій, проф. Ю.Бойко, редактор С.Підгайний.

Новопокликаний Виконний Орган с. дав перед УНРадою присягу, після чого Голова проф. І.Мазепа виголосив експозе, в якому визначив програму діяльності та напрямні політики, що впливають з основних завдань УНРади та з сучасної політичної ситуації.

Провідники фракцій поодиноких політичних груп, які входять до УНРади, висловили свої думки та завваги до експозе Голови Виконного Органу, підкреслюючи реальність завдань, які має здійснювати новопокликаний В.О.

Під час Сесії відбулося три пресових конференції, які скликав керманець resortу преси та давав додаткові інформації про актуальні справи, а наприкінці Сесії Президія УНРади запросила всіх присутніх журналістів на інформаційну розмову та на спільний обід, що відбувся в товариській атмосфері.

Голова УНРади проф. Б.Іваницький в своєму прикінцевому слові зробив підсумок праці Другої Сесії, наголосивши важливі завдання, що стоять перед УНРадою та Виконним Органом, підкреслюючи необхідність спільної праці для досягнення поставленої великої Мети.

Співом національного гімну закінчилася Друга Сесія УНРади, що в загальному пройшла під знаком солідарності та консолідованої праці українських політичних сил.

1.7.1949

Промова Президента Андрія Лівницького на відкритті Другої Сесії УНРади.

Високі Збори!

Щасливий привітати Вас з відкриттям Другої Сесії Національної Ради - нашого Вільного Всеукраїнського Парламенту.

Політичні угруповання не помилилися, коли в минулому році, за згодою Уряду Української Народньої Республіки, подбали про створення нашого парламентарного тіла і про зміцнення нашого Державного Центру.

Вітаю Вас за Вашу невтомну працю не формально, а підком піро. За короткий час УНРада, в найтяжчих обставинах, досягла великих наслідків. Увесь український світ у державах Західної Європи і далекої Америки визнав наш Державний Центр і запропонував нам моральну й матеріальну підтримку. УНРада через своїх уповноважених майже в усіх демократичних державах світу досягає вже позитивних наслідків в опінії міжнародних чинників.

Перед тими досягненнями УНРади, яка об'єднала всі наші землі і всі відтинки нашої політичної думки, бліднуть ті дрібні розходження, які часом спостерігаємо і в нашій пресі, і в наших громадських організаціях. Без полеміки і певної опозиції немає живого життя, і тільки в полеміці, тільки в ідейних шуканнях можна віднайти ту Правду, про яку мріє поневолений, але непокорений український народ.

Постійний спротив України проти жакливого режиму, боротьба наших лицарів-повстанців і Ваша жертвна діяльність, не дають спати деспотичній Москві і вже починають впливати на сумління демократичних народів Заходу.

Головну Правду вже віднайдено, і та Правда однакова для всіх українських патріотів на Україні і в розсіянні судих. Ту Українську Правду Всемогутній Бог допоможе нам здобути, бо та Правда буде національною і християнською. Перед маєстатом нашої Правди - Самостійної Соборної Демократичної Української Держави - Ви всі солідарні й одностайні і завжди знайдете спільну мову.

Промова Президента Андрія Лівницького при закінченні Другої Сесії Української Національної Ради

Охоче дискутував би з Вами, але не мав такого права. І дискутував би не з опозицією, а майже з усіма фракціями Національної Ради. Тому вважаю, що мав я рацію, коли в своєму привітанні зазначив, що нема між Вами поважних розходжень. Прислухайтесь

до Ваших змістовних промов, я констатую, що нема перехід для є д и н о г о щ и р о г о національного фронту.

Були, розуміється, помилки і у окремих осіб, і певних фракцій, але не робить помилок тільки той, хто не працює. Для того й існує Пленум Національної Ради, щоб ті помилки констатувати і виправляти.

Вачу, що частина Пленума незадоволена з того, що національна Рада не ухвалила всіх її побажань про зміни в Статуті Національної Ради. Жалкую дуже, що такий проєкт не було внесено ще в минулому році, бо тоді легше було б до нього пристосуватися. Однакж Ви присягали, панове, і тому я вірю, що й таке досить поважне розходження не буде причиною для якихось гострих виступів меншости проти Національної Ради, що Ви знайдете спільну мову і закінчите Осію повним об'єднанням.

Я прийняв димісію Прем'єр-Міністра і тепер запрошую всі фракції зголоситися до мене і висловити побажання в справі створення коаліційного Уряду, до якого мали б довір'я всі фракції без винятку.

Сподіваюсь, що дійде до повної згоди, бо всі Ви - патріоти і мусите шанувати нашу Національну Раду, наш єдиний національно-державний центр.

Перед загрозою ворожих сил, перед тяжкими завданнями, які стоять перед нами, мусимо виконати наші обов'язки перед нашим народом. Ви констатували, яка була радість на еміграції, а певно і в Україні, коли почули про створення Національної Ради. Можете уявити собі ще б і л ь ш у радість на Україні, коли почують про повне й щ и р е наше єднання.

Возьмуча і змучена Україна має право вимагати від нас того єднання, без якого неможлива перемога, неможливе визволення.

Перед маєстатом святої крові, якою залита вся Україна, перед стражданнями Українського Народу, мусите нарешті в с і ватися до спільної однозгідної праці.

З В І Т з а п р а ц ю

У К Р А Ї Н С Ь К О Ї Н А Ц І О Н А Л Ь Н О Ї Р А Д І
протягом першого року її існування.

I.

При розгляді й оцінці праці УНРади за перший рік її існування треба мати на увазі, насамперед, нашу зовнішню обстанову та внутрішні відносини, - ті моменти, що зумовлювали й обмежували обсяг та розмах цієї праці.

Не маємо під ногами рідного ґрунту, не живемо в стихії життя нашого народу й не можемо безпосередньо спертися на міцність і непереможність рідної землі та на силу й волю нашого народу. Живемо на чужій землі та на чужім хлібі, - це є та загальна обставина, що узалежнює й в'яже наше життя й працю та не лишається без впливу й на нашу психіку.

Але поминаємо про загальну важливу обставину і, рахуючися з фактом нашої еміграційності, ми маємо розглядати й оцінювати працю УНРади за перший рік її існування в тих обставинах, в яких живемо, цебто в умовах нашого еміграційного побуту з його великою мобільністю та сталим прогресивним розсіянням.

Було декілька моментів, що зумовлювали й обмежували обсяг та розмах праці УНРади.

Перший зв'язаний з особливим завданням першого року - як організаційного періоду, коли треба було розробляти плани, шукати шляхів, контактів, зв'язків та засобів. Тільки після першого початкового періоду повільності кожна праця набирав інерції руху.

Другим моментом впливу на працю УНРади та, взагалі, органів Державного Центру, був факт територіального роз'єднання її членів та установ - поміж заходом і сходом, північчю і півднем Баварії були розпоршені шість членів Президії УНРади, і по всій Баварії члени Комісії УНРади. Для переборення перешкод територіального роз'єднання треба було мати, насамперед, кошти. Серед турбот еміграційного життя та обов'язків громадського порядку не завжди вистачало часу, а матеріальних засобів спочатку бракувало зовсім.

Основи для більш-менш задовільного залагодження цієї останньої - грошової - справи було створено ще на першій Сесії УНРади, що ухвалила постанови про державний фонд та про емісію поштових значків. Пізніше ці постанови були доповнені іншими, що розширили фінансову базу УНРади в дальших деталях та додатках і давали можливість здобувати матеріальні засоби для забезпечення і розгорнення праці органів УНРади. Заходами Фінансового Ресорту, що частково реалізував згадані постанови та вжив ще інших заходів, і було зібрано певні кошти, - хоч, на жаль, не всі частини нашого еміграційного громадянства підійшли до цієї справи з державницьким наставленням. У деяких таборах здиралися афіші про поштові значки УНРади, інші офіційно відмовлялися приймати й реалізувати ці значки.

Тут я перехожу до надзвичайно важливого моменту, що створював специфічну обставину та впливав на працю органів нашого Державного Центру - до відношення українського громадянства на еміграції до УНРади й Виконного Органу. Веручи речі в їх основі, це відношення виявилось в двох протилежних напрямках: позитивним і негативним - в цім останнім випадку осудженням УНРади чи то з погляду неправильності її конструкції, чи то з погляду також і чинності - як самої УНРади, так і Виконного Органу.

Я хочу представити це наставлення до УНРади -- з самого початку її існування і до цього часу - за тими документами, що їх має в своєму розпорядженні Президія, і зовсім не торкатимуся ставлення преси - це останнє кожному мусить бути відоме, - зрештою в основі і в цілому воно також часто було таким взаємно протиставленим, як взаємно протистоять полями землі.

Все на першій Сесії УНРада одержала низку привітань, добрих слів та побажань.

Згадаю за деякі з них.

Це на найпершій основі привіту (від 7.VII.1948) був воляцький лист з Англії - від І-ої Української Дивізії "Галичина", підписаний ген-хор. Михайлом Кратом. Тоді ж на першу Сесію надійшли привіти від окремих таборів, від молоді, від Союзу Українських Ветеранів.

Цінний сердечний лист від 3. серпня 1948 одержано було від Митрополита УАПЦ, Владика Полікарпа, що, повідомляючи про відправлений ним в день Святого Володимира вдячний молебень Господу Богові з нагоди об'єднання "наших чоловічих людей" для Національно-державної справи, вітає УНРаду та молитовно бажає УНРаді успіху в праці. Тоді ж чи пізніше приходять привітні листи від Об'єднання Ветеранів Армії УНР у Франції, від ЦСВУС, а та окремих студентських громад, від Т-ства С.Укр.Вояків у Бельгії, від Українського Вільного Козацтва. При персональній зустрічі Голови УНРади з Владикою Української Католицької Церкви Епископом Кир Іваном, Голова УНРади почув від Владики авторитетне признание великої важливості факту консолідації українських політичних сил та цінності УНРади й добрі слова привіту для неї. Церква й Армія найшвидче й найглибше оцінила факт розгорнення й скріплення Державного Центру.

Великого значення, з погляду взаємовідносин з українським громадянством, набирають для нас ті листи, що Президія одержала їх від окремих краєвих та континентальних об'єднань світового українського громадянства. Це сталося тоді, коли Виконний Орган нав'язав відносини з цими об'єднаннями. 2 серпня 1948 нарада українських громадських діячів на терені В.Британії вітає УНРаду, заявляючи свою солідарність з тезами декларації. 29 серпня 1948 Конференція представників українських організацій в Бельгії вітає факт повстання УНРади як дальший етап у взаємно-державних змаганнях Української Нації і приймає УНРаду та її Виконний Орган як Український Державний Центр. - 26 вересня 1948 Рада Союзу Українців у В.Британії подає резолюцію подібного ж змісту. - 28 жовтня 1948 Пан-Американська Українська Конференція, відповідаючи на лист Президії УНРади, надсилає комунікат нарад Секретаріату ПАНК, де стверджується, що політична програма УНРади є виразником політичних стремлень української еміграції і стоїть у згоді з ідеалами західнього демократичного світу та підкреслюється обов'язок українців Америки дати УНРаді моральну й матеріальну підтримку. - 10 листопада 1948 Комітет Українців Канади надсилає резолюцію, в якій стверджує, що УНРада є установою надпартійного характеру і вважає, що УНРада в її органах є єдиним авторитетним речником української визвольної акції назовні та обіцяє повну моральну й матеріальну підтримку. - Центральна репрезентація Аргентини, Парагваю та Уругваю, приймаючи створення УНРади як важний історичний акт, бажає органам Державного Центру витривалості й повного успіху та обіцяє допомогу. - 3 Бразилії надійшов привіт від Т-ва в Сан-Пауло. - Українська Громадська Опіка у Франції з доручення річного З'їзду організацій в Парижі передає УНРаді заповнення повної підтримки (лист від 3. травня 1949). - Український Допомоговий Комітет у Швейцарії надсилає привіт Виконному Органові та обіцяє координувати свою працю з Національно-Державним Центром. - Українська Громада у Швеції висилає привіт та вірить, що українська еміграція змобілізується й зложить іспит політичної зрілості. - Український Центральний Допомоговий Комітет у британській зоні надсилає 25. лютого в імені 7-го пленуму УДО британської зони привіт УНРаді, закликаючи українське Громадянство до повної підтримки УНРади. В американській зоні Німеччини з українських центральних установ на створення УНРади зареагували Головна Рада ЦПВЕ (4-7.III.1949) та в імені судівництва української еміграції Голова Найвищого Громадського Суду Др. Т.Мацьків, обіцяючи, що це судівництво твердо стоятиме на обороні того правопорядку, що випливатиме з норм УНРади (лист від 20.8.1948).

І в останній час продовжують надходити до УНРади добрі слова й побажання від українських установах та об'єднань. З нагоди Великодня Владика Митрополит Полікарп, надсилаючи Великодне привітання, поділився своїми думками з приводу заснування УНРади, вбачаючи в ній єдиний репрезентативний і авторитетний центр та закінчив свого листа призивом всебічного Божого благословення на всіх членів УНРади. - З прийомом до УНРади звертають також Установчий З'їзд українців-воєнків у Великій Британії, Перший Конгрес Українських Професійних Організацій на Еміграції та інші. - У самій останній час надійшов лист (від 2.6.1949) від Українського Конгресово Комітету Америки, за підписом його Президента п. Степана Шумейка. Комітет передав своїй Раді свій "щиро-сердечний привіт з побажаннями успіхів у дальшій праці над звільненням всіх нам дорогої України". Комітет висловлює при цьому й своє велике затривоження "проявами роз'єднання української еміграції в Європі" та побажання повного завершення координаційної акції й хоче вірити, що представники УНРади та політичних партій знайдуть політичну рівновагу для компромісу, що "увесь загаль уважав би його певним об'єднанням всіх політичних партій". Цей лист закінчується запевненням братньої відданості й привітуть.

Усі ці привітні листи свідчать, очевидно, не тільки про дотримання українськими людьми й установами загально прийнятих чемностевих звичаїв і не тільки про розуміння важливості існування єдиного українського національно-державного осередку на еміграції, та не тільки про велике значення самої ідеї консолідації, але й про фактичне визнання нашої УНРади, як поважно-го українського національно-політичного тіла та про схвалення українським громадянством загальної програми її чинності, оскільки вона виявилася, насамперед, в Деклярації від липня 1948 року.

Таке наставлення українських громадських краєвих об'єднань в Європі (в Англії, Франції, Бельгії, Швейцарії, Швеції, Німеччині та інших країнах) і в обох Америках (ПАУК, УККА, КУК та Українська Репрезентація в Південній Америці), як і окремих поважних установ та осіб говорить про величезний успіх здійсненої в зв'язку з повстанням УНРади консолідації світового українства на еміграції. Таке наставлення дає тверду громадську базу для УНРади та підтримує її морально.

Але не musimо закривати очі й на ту обставину, що серед українського громадянства існують не тільки певні групи чи особи, але й політичні течії та партії, що незадоволені Українським Національним Радом - чи то з огляду на її конструктив, чи то на її Виконного Органу діяльність, а одна течія цілком відкидає й принципову основу, що на ній збудована УНРада - продовження існування Державного Центру Української Народної Республіки.

Недовершеність консолідації українських політичних сил на ґрунті нашої традиційної державності (та у згоді з державними актами 22. січня 1918 р. і 22. січня 1919 р.) та через непогодженість щодо принципів будови УНРади, звичайно, є дуже нехорошим явищем, бо не тільки частина нашого громадянства таким чином виключається із загально-національної праці, що її провадить УНРада та Виконний Орган, але ця частина живе за таких методів боротьби проти УНРади, що вони, будучи скерованими на зміну її внутрішньої будови, фактично б'ють по самій будові, наставляючи частину громадянства в дусі сакраментальної фрази: "поки не буде такої як я хочу, так не признаю жодної". Таке наставлення, насамперед, підкопує, очевидно, фінансові основи УНРади, чого, треба думати, ініціатори акції не могли мати на увазі.

Конкретно ж тут іде про позицію Союзу Гетьманців Державників та доповіді про недосконалості УНРади й резолюції та підписи, збирані по різних таборах.

Ще на Першій Сесії у проголошенні Голови УНРади було сказано, що двері для вступу тих політичних організацій, що ще не увійшли до УНРади, відчинені, - отже від ініціативи ОГД залежало зголосити свій вступ до УНРади. У звіттованні Президії УНРади (Бюлетень Ресорту Преси В.О., квітень 1949, ч.2) було також підкреслено, що вступ монархістичного сектору до складу УНРади - відкритий. Але ОГД не вважав потрібним безпосередньо звернутися до Президії УНРади в справі можливого його вступу до УНРади чи передумов до того. Він обмежився тим, що внаслідок лондонських розмов надіслав за підписами свого місцевого представництва Голові ЦПУЕ п. Василю Мудрому тільки відбиток "Заяви Союзу Гетьманців Державників" від 12. квітня 1949 р., ніким не підписаної. Очевидно, таке листування не можна було прийняти інакше, як тільки інформаційний матеріал, що не має ближчого відношення до УНРади, побудованої на державницьких основах і, насамперед, на зв'язку з традиціями визвольної боротьби 1917-1920 рр. та державних актів - 22. січня 1918 р. і 22. січня 1919 р. Української Народньої Республіки. Зміст цієї "Заяви" відомий з преси.

Широкозакроена акція критичного наставлення до УНРади (її побудови й чинності) з апелем до "народніх мас" на еміграції виявилася, як уже згадано, у доповідях та резолюціях.

Я не можу та й не потребую наводити чи докладно розбирати тут ці резолюції, тим більше, що вони становлять повторення тих гасел, що їх подає преса з певною настановою до проблеми УНРади. Це:

- 1) УНРада має спиратися на виборних представників від української еміграції та на найчільніших суспільно-громадських установах.
- 2) Не паритет партій, а заступництво "народніх мас".
- 3) Визнання репрезентанта "воюючої України" - як керівного центру краювої боротьби - себто УГВР та контакт з ним.

Деякі резолюції визнають, крім того, працю УНРади за незадовільну (не зазначаючи в чім саме); вимагають ведення праці в тім напрямі, яким ідуть українські націоналісти-революціонери (Бельгія); вимагають входження тих політичних угруповань; визнають Тимчасовий Закон за нежиттєздатний, а п.5 - за шкідливий; протестують проти соціалістів, - проти їх, начебто, переваги в УНРаді, та проти ігнорації релігії (Регенсбург); в однім випадку звертається увагу, що досі нерозглянено декларації ОГД (Ділілінген), а в другім - вимагається створення Верховного Керівництва в складі чотирьох осіб (згідно з "Заявою" ОГД).

Це більш-менш усі пункти вимог чи критики щодо УНРади, - оскільки вони зазначені в надісланих "резолюціях". Ці резолюції походять, головню, з американської зони Німеччини, небагато з англійської зони та з французької. Підписи під резолюціями 24-ох таборів та малих осередків було 3454.

Крім Бога, нічого нема вічного, усе змінне. До змін надається й Тимчасовий Закон та будова УНРади. Вона не може заостенити на завжди в тих формах, в яких виникла. І в мірі потреб, обставин та доцільности муситиме мінятися.

Але я вважаю, що питання політичної конотрукції й доцільних метод політики не можна рішати голосуванням "народних мас" - як говорять у нас у таборах, і, тим більше, - на еміграції з її випадковим складом. Для цього потрібна політична освіта й належний досвід. І в данім випадку цим цифрам, що повстали до того ж без жодної контролю і без гарантії точности, я не надавав би більшого значення навіть тоді, коли б вони були значно вищі. Вважаю, що основне значення в цілій цій справі мають не цифри, а інше: фактичне ширення негативного ставлення до УНРади та недовіря до неї, підривання її авторитету та її фінансової бази (байдуже з яких причин, мотивів чи через які її властивості). Ми дорого платимо й платитимемо за цей та подібні експерименти. А виграють, очевидно, наші вороги.

У такій побутевій, громадсько-політичній, моральній та матеріальній обстанові, не маючи можливости використовувати всіх потенціальних сил еміграції, працювала в минулім році УНРада та Виконний Орган.

II.

УНРада становить один з органів нашого Державного Центру. Вона виконує функції законодагного представництва і її основні завдання полягають в ухвалюванні законів та бюджету і в розгляді звітів «заяв уряду та в уділенні чи відмовленні йому довіря, а, крім того, у виборі Найвищої Державної Контрольної Ради та Голови Державного Трибуналу. Цим визначено компетенцію УНРади. У межах своєї компетенції вона діє: через свій пленум, що збирається на звичайні збори раз на рік; через свою Президію, що складається з шістьох осіб і що між сесіями пленуму виконує, з певними обмеженнями, функції пленуму; через свої комісії, що їх основне завдання полягає в обміркуванні й опрацюванні проєктів постанов чи законів.

За одинадцять місяців, від липня 1948 до червня 1949, Президія відбула сім засідань. Усі ці засідання у головній своїй частині відбувалися разом з членами уряду й предметами їх нарад, крім питань вузько президіального характеру, були як загально-організаційні справи, так і розгляд законопроєктів, а зокрібно й звітів уряду, що назовні виступає під назвою Виконного Органу (В.О.). У зв'язку із звітами В.О. Президія виносила свої постанови, що визначали її відношення до тих чи інших справ.

Але починаючи працю, Президія вже на своєму першому засіданні (12-13. 8. 48) зупинилася на основних проблемах чи завданнях праці цілого Державного Центру, що їх реалізація мала служити меті нашого визволення. Ці основні напрямні праці було сформульовано в трьох точках:

- 1) Внутрішній відтнок - організація праці української еміграції й активізація її в напрямі завдань УНРади.
- 2) Зовнішній відтнок - закордонні зносини, контакти й порозуміння з чужинецькими чинниками.
- 3) Справи краю - зв'язок і підготівлення до повороту (проблема адміністрації, війська, господарства, культури, права та ін.).

Подано декілька з основних постанов Президію
УНРади.

I. Загальне.

Президія пропонує В.О. :

Інтенсифікувати справу зв'язку з Рідним Краєм.

Належно поладнати внутрішні відносини.

Президія УНРади, надаючи великого значення належному розв'язанню багатьох проблем внутрішнього життя й господарства України в момент повороту, вважає необхідним докладне вивчення сучасного стану і потреб українських земель і Народу в фахових комісіях та вироблення для того моменту проектів заходів в суспільно-політичній та економічній напрямках в дусі ідей та нап'ямних УНРади.

Президія доручає урядові при державнім плануванні взяти під увагу весь комплекс справ, зв'язаних з визвольною боротьбою.

Президія УНРади стверджує, що УНРада та її Виконний Орган здобули повне визнання свого провідного національно-політичного становища з боку широких кол української еміграції і всіх центральних українських об'єднань в Європі й Америці.

Президія УНРади стверджує, що негативне відношення до УНРади і підірвання її авторитету з боку деяких українських середовищ не можуть, з огляду на вищезазначені обставини, стати перешкодою для її і Виконного Органу авторитетної діяльності та акції задля справи виволення України, а це однаково в організації для тої цілі сил української еміграції, в акції закордонній і в міжнародній відносинах, як рівно ж в підготовленні до повороту на Україну.

Президія УНРади, заслухавши доклад Керманіча Ресорту Закордонних справ, вважає правильними накреслені в його заяві загальні лінії закордонної політики, що змагає до навіязання зв'язків з міжнародними чинниками для ведення визвольної боротьби за повернення суверенності Соборної Української Держави й поборовання пропаганди наших сусідів, що противляться тій соборності й суверенності, та одночасно приймає до затвердженого відома звіт діяльності того ресорту. При тому вважає за вказане звернути особливу увагу на акцію російської еміграції, спрямовану проти української державності, та на польську пропаганду, яка змагає до підтримання польських претензій до території Західньої України, і виказує бажання, щоб Виконний Орган, протидіючи тій акції, подбав про видання відповідних публікацій, які б вичерпно й переконливо для чинників міродетних в міжнародному житті вияснили проблему Західньої України та відкинули повну безпідставність тих претензій і їх шкідливість для консолідації політичних відносин на Сході Європи.

Президія висловлює бажання, щоб Виконний Орган приступив в найближчому часі до видавання періодичного органу для інформації закордонної преси і для міродатних політичних закордонних кіл про українські справи. Відносно закордонних організацій народів поневолених Москвою, а саме Інтернаціоналу Свободи, АБН і Прометей, Президія УНРади висловлює бажання, щоб Керманіч Ресорту Закордонних Справ подбав про об'єднання, а принаймні про координацію праці цих організацій.

Відносно Ресорту Внутрішніх Справ Президія УНРади виставляє такі бажання:

а) Щоб той Ресорт в порозумінні з ЦПУЕ перевів у Німеччині консолідацію наших сил, перш усього на суспільно-громадському відтинку шляхом налагодження відносин в українських таборах, в яких, між іншим, помічається поділ на "східників" і "західників", зокрема, щоб довів до об'єднання аналогічних суспільно-громадських організацій.

б) Щоб стежив за правом порядку в наших центральних громадсько-суспільних установах, при чому Президія звертає увагу на участь в загально-громадських конференціях делегатів, які не мають за собою мандатів.

Президія вважає вказаним, щоб при уряді був утворений окремий культурно-освітний орган для уніфікації всіх необхідних засобів, що матимуть на цілі національно-культурне об'єднання роасіяної по світі української еміграції.

Беручи під увагу розходження в українським православним церковним житті на еміграції та надаючи важливе значення справам Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ), Президія УНРади вважає необхідним збереження церковної канонічності й традицій релігійного життя українського народу. При розв'язанні конкретних церковних справ з погляду державно-правного органи Державного Центру мають рахуватися з компетентними висновками традиційних установ Української Церкви.

Президія вважає, що Керманіч Ресорту Преси і Пропаганди повинен подбати про інтенсивну пропаганду української справи на міжнародному форумі, а також про те, щоб українська преса на еміграції об'єктивно насвітлювала наше життя і не поглиблювала противенств в українській спільноті, та що той же Керманіч повинен zorganizувати акцію проти деструктивних виступів відносно УНРади.

2. Чинність Комісій УНРади.

Президія зробила таке роз'яснення:

До прав та обов'язків Комісій поза розглядом законопроектів, передбаченим параграфом II Правильника, належить теж в обсягу їх компетенції розгляд діяльності уряду та його відносних ресортів.

Що в межах їх компетенції їм прислужує право порушувати та обмірковувати всі справи, які входять в круг їх діяльності. Що вони обов'язані розглядати і приготувати до рішень справи, передані їм Президією УНРади.

Щодо стану й праці окремих комісій, то вони виявляються так (до 15.6.1949):

Регуляміново-Мандатна Комісія: опрацьовано проект доповнень Правильника Народ.

Політично-Адміністративна Комісія займалася такими справами: Світовий Союз Українців, Український Катастр, національно-державний прапор, справи Ресорту Внутрішніх Справ, справи Краю, упорядкування суспільно-громадського сектора.

Комісія Військових Справ обговорювала військові справи. Правнича Комісія - Голова Комісії виготовив: Загальний нарис плану правно-кодифікаційних праць УНРади та В.О. на еміграції та законопроекти 1) про Найвищий Державний Трибунал та 2) про Найвищу Державну Контрольну Раду і брав постійну участь у засіданнях Президії УНРади. Фінансово-Господарська Комісія на своїх засіданнях роз-

глядала й опрацьовувала законопроекти, що потім набули сили закону.

Комісія Закордонних Справ займалася справами наших зовнішніх концепцій та зносин.

3. Внутрішня організація Президії.

В порядку Президіяльної постанови прийнято "Правильник Президії УНРади", зложений на основі Тимчасового Закону та Правильника Нарад УНРади.

4. Інші справи.

Контакти з кращими й континентальними українськими об'єднаннями та з іншими громадськими об'єднаннями і з окремими установами.

III.

Минув рік. Рік - праці, uznання й допомоги. Рік - непо-
годження, критики й заперечень.

УНРада здобула собі дуже поважне становище серед українського громадянства й українських краєвих громадських об'єднань, ставши осередком вільних змагань українського народу.

Але за цей же час громадсько-політична консолідація не збільшилася, а зменшилася. Вияв цього бачимо на прикладі не тільки УНРади, але й на розбитті громадських установ.

Не хочу шукати причини та винних.

А замість того хочу підкреслити, що перед нами стоїть одне завдання, та сама ціля, що поза всім єднає і нас поміж собою самими, і нас з масами нашого народу.

І коли наша ціля дорожче нам понад усе - й понад наші амбіції та групові чи партійні інтереси, то на початку другого року життя УНРади ми мусимо знайти спільний знаменник, щоб з частин стати: цілістю. Тільки тоді станемо гідними Доби, що в ній живемо.

УНРада має стати тим, чим мусить бути: державницьким демократичним осередком всього світового українства, має бути втіленням загально-української Ідеї, Меті й Праці, - втіленням спільних змагань за Вільну Соборну Українську Державу.

Час і обставини прийдуть. Про це попередує нас боротьба на рідній Землі та сучасна міжнародна обстановка.

А здійснення залежить і від нас - від розумного компромісу, від взаємної толеранції та від нашої політичної мудрости.

Цього вимагає від нас державницький патріотизм та державницька рація і цього чекає від нас поневолена Батьківщина.

До об'єднання кличе нас незломний дух боротьби поколінь нашого народу за волю української землі й нації та терпіння й спротив України. - Про це говорить нам українська кров, що проливалася і летіється за Волю Народу, та цього вимагають від нас світлі Тіні Тих, що за неї впали.

19.УІ.1949

Борис Іваницький
Голова УНРади.

Звіт Голови Виконного Органу УНРади.

Високі Збори !

На першій Сесії Національної Ради я висловив побажання, щоб всі ми, члени Національної Ради, набралися терпіння й не поспішали з тою чи іншою оцінкою діяльності Виконного Органу. На жаль не всі з нас пішли на зустріч цьому бажанню. Але сьогодні, коли минуло вже майже рік від оформування Виконного Органу, ми можемо й мусимо спинитися на його діяльності, мусимо безсторонньо сказати: чи за цей час ВО спромігся посунути українську справу вперед, чи навпаки, ця справа залишається й далі стояти там, де вона стояла перед створенням УНРади і її ВО ?

Щоб дати на це відповідь, мусимо насамперед згадати, в якій му стані находилась українська справа перед повстанням УНРади. Всі ми знаємо, що наші внутрішні національні сили наслідком політичних і воєнних подій вийшли на цю нову еміграцію ослаблені і роз'єднані. Сучасна українська еміграція являла собою ще більш розбиту і не консолідовану масу, ніж еміграція після першої світової війни. Не було одного авторитетного національно-політичного центру, який би об'єднував навколо себе всіх свідомих українців, розсіяних по різних країнах світу, і захищав би інтереси українського народу на міжнародньому форумі. Підчас війни і по її закінченні продовжував існувати легальний центр УНР, але він не спирався на сконсолідовані українські сили і тому не міг бути активним. Деякі окремі групи на початку цієї еміграції пробували самотужки активізувати українську справу на міжнародньому форумі, але успіху не мали. Бракувало консолідації українських політичних сил і одного об'єднаного представництва українського народу. Так, напр., на паризькому засіданні Об'єднаних Націй в 1946 р. від українців замість одного було подано аж 7 меморіалів. Наслідком сепаратних, не узгоджених виступів поодиноких українських груп наша справа на міжнародньому форумі находилась в дуже занедбаному стані. Ми не мали доброї opinio в світі. До нас ставилися як до нації недозрілої.

За такого стану нашої загальної справи довелось ВО починати свою працю. В своїм слові на I-шій Сесії УНРади я звернув увагу на такі головні завдання, які новосформований ВО мав поставити в програму своєї діяльності: по перше, мала бути довершена консолідація внутрішніх українських сил і нав'язано контакт з

Краєм. По друге, мав бути встановлений зв'язок з зовнішнім політичним світом. Ці завдання я тісно пов'язував між собою. "Наша визвольна акція на чужині - казав я - і визвольна боротьба в Краї повинні творити одне ціле і взаємно себе доповнювати".

В ділянці нашого внутрішнього життя я вказував на необхідність об'єднання всіх українських осередків в різних країнах світа біля єдиного українського національно-політичного центру УНРади. З другого боку я вказував на потребу окремих заходів і особливої уваги для справи належного виховання українського суспільства на чужині, зокрема нашої молоді. Я зазначав, що окупаційна влада на українських землях нищить наш народ не тільки фізично, але й духово. Тому я вважав, що належне виховання та підготовка активніших і здібніших з нашої молоді на чужині - це одна з головніших передумов для організації та зміцнення наших провідних національних сил. Я вказував далі на потребу підготовки наших національних сил на випадок нового міжнароднього конфлікту. Казав про потребу належної організації української преси і інформації. Поруч з цими завданнями я вважав за необхідне негайну акцію для організації національно-державного фонду.

В діялнці зовнішньої політики, крім встановлення політичного зв'язку зі світом, я звертав увагу на необхідність налаштування контакту і тісної співпраці з представниками інших повноволених Московою народів. Як же всі ці завдання Виконний Орган здійснив ?

В своїй доповіді я не маю на увазі спинятися в подробицях на діяльність ВО. Всі важніші факти про його працю вже відомі з преск, зокрема з Бюлетеню Ресорту Преси та Пропаганди. Я хочу звернути Вашу увагу головно на певну пов'язаність політики ВО в окремих ресортах, хочу вказати з одного боку на позитивні досягнення ВО, які не для кожного можуть бути ясні, а з другого - на певні недотягнення, які, я не заперечую, були в його діяльності. Кожну політичну дію при бажанні можна дуже легко скритикувати і представити її як неправильну й навіть шкідливу. Тому, щоб уникнути такого підходу до справи, ми повинні взяти за критерій оцінки діяльності ВО фактичні виследи його праці. Виходячи з такого погляду на справу, я маю підставу твердити, що майже всі з зазначених головних завдань, які поставив собі ВО, були виконані в тій мірі, в якій дозволяли загальні умови праці.

ВО почав свою працю без якогобудь готового апарату і без матеріяльних засобів. Перших кілька місяців члени ВО не доставали ані сотика за свою працю. Очевидна річ, що за таких умов довелося розгорнути діяльність поволі і по мірі фактичних спроможностей кожного з членів ВО. Значну роль в повільному розгортанні праці відіграла також та обставина, що члени ВО були розкидані, не жили в одному місті, як це звичайно буває за нормальних умов. На жаль ніякі заходи для усунення цієї незручності не помогли. Цим був унеможливлений сталий живий контакт членів ВО між собою. Кожна нарада членів ВО або його комісії вимагали значних видатків на подорож, не кажучи вже про зайві витрати часу. В своїйому повному складі ВО збирався пересічно один раз на два місяці. Коли до цього додати, що також телефонічним зв'язком в умовах життя в окупованій Німеччині доводилось користатися лише в дуже рідких випадках, а крім того довгий час не було можливості користатися летунською поштою для зв'язку з іншими країнами, то можна собі уявити, як це все негативно відбивалося на темпі і загальному ході праці поодиноких ресортів і цілого ВО.

Але здається чи не найбільший удар, який впав на ВО, прийшов з середини самого українського громадянства. Маю тут на увазі опозицію до УНРади. Праця цієї опозиції не скрема сумносторінка нашого внутрішнього життя в цім минулім році. Всі ми добре знаємо перебіг українського життя на чужині за цей останній рік, тому я не буду на цім спинятися. Скажу лише, що неолояльна послідовка одного з наших політичних партнерів в УНРаді, разом з його союзниками з поза УНРади, в немалій мірі спричинилися до того, що ВО майже весь час при розгортанні своєї праці мусив дуже числитися зі своїми фінансовими можливостями. ВО примушений був, окрім того, немало енергії і часу витрачати на боротьбу з пропагандою і агітацією опозиції, скерованими проти УНРади і У Виконного Органу. Своєю неділовою, тенденційною критикою діяльності ВО опозиція весь час сіяла роз'єднання і певну дезорєнтацію в нашому суспільстві і тим дуже утруднювала нормальну працю ВО.

Ось за таких умов ВО мусив провадити свою діяльність. Ці умови були невеселі. І все таки, коли порівняти той стан, в якому находилася українська справа перед створенням УНРади,

з тим станом, який маємо сьогодні, то мусимо признати, що за цих неповних 12 місяців Виконним Органом зроблено багато позитивного. Щоб показати це, спинюся над діяльністю поодиноких Е-сортів. Головним чином спинюся на Ресорті Зовнішніх Справ, яким я безпосередньо керував, і Ресорті Справ Внутрішніх з огляду на від'їзд Керманіча цього Ресорту до Америки. Про інші Ресорти скажу лише коротко, бо Керманічі цих Ресортів самі складуть відчит про свою діяльність.

Як я вже сказав, українська справа находилась на міжнародному форумі в дуже занедбаному стані. З другого боку, міжнародна ситуація, що створилася по другій світовій війні, вимагала великої активності і певного політичного уміння з боку представників українського політичного центру, щоб поставити перед світом українську справу. Тому було вирішено насамперед звернути увагу на інформацію світу та політичний зв'язок з міжнародними чинниками, а рівночасно на встановлення контакту та співпраці з політичними центрами інших поневолених Москвою народів. Треба було починати з цих завдань, бо тільки на підставі ознайомлення з загальною міжнародною ситуацією та зв'язків і контакту з представниками політичних центрів інших поневолених Москвою народів можна було якослід орієнтуватися і сформулювати певні напрямні нашої зовнішньої політики.

Загальні дані про працю Ресорту Закордонних Справ, щодо інформації та зв'язку з політичним світом і нав'язання контакту з політичними центрами інших поневолених народів, вміщені в Бюлетені Ресорту Преси та Інформації. В цій ділянці - інформації і політичного зв'язку зі світом ми йдемо крок за кроком вперед. Чужинцям імпонує той факт, що ми виступаємо як єдине представництво українського народу. Це підносить українську справу і викликає живий інтерес до української проблеми. Для інформації світу заходом Ресорту Закордонних Справ кожних десять днів висилається комунікати в чужих мовах до важливіших органів преси в Європі та Америці і до окремих пресових агенств про український визвольний рух і про українське життя в Краю й на чужині. Крім пресових комунікатів, Ресортом вислано понад 200 листів до визначніших, головню англо-американських, політичних діячів, письменників і журналістів з долученням інформації про український визвольний рух і діяльність УНР-а. На ці листи одержано вже досить багато відповідей і так поволі нав'язується тісний контакт з ширшим політичним світом. В Інформаційній Службі ВО вже нагромаджений значний матеріал для міжнародної картотеки з відомостями про визначніших політичних діячів різних країн.

Щоб показати як політичний світ реагує на наші інформації, наведу цитати з деяких листів чужих політичних діячів у відповідь на матеріали, вислані від Інформаційної Служби ВО УНР-а. Найбільші пресові агенції, як напр. Говард-Скріппс в Америці, присилають подяки за наші матеріали і просять прислати їм більше факти про українську проблему. Деякі з визначних осіб, яким послано наші інформаційні матеріали, виявляють бажання побачитися персонально з представниками УНР-а і запрошують їх до себе. Один з найбільших дипломатів Америки пише до Інформаційної Служби ВО в своєму листі так: "Дуже Вам дякую за прислані матеріали, що відносяться до України. Я згоден, що це та проблема, на яку необхідно звернути увагу". В червні прийшов лист від одного визначного американського журналіста, що він збирається приїхати в Європу для ознайомлення з українським рухом взагалі, щоб почути від діячів УНР-а оцінку політичної ситуації на Україні та на чужині. Міжнародний Комітет координації рухів для Об'єднаної Європи в Парижі звернувся до Інформаційної Служби ВО

УНРади з проханням подати імена членів УНРади та ВО і пропонувати зв'язати УНРаду з політичними ділками різних країн. Один визначний британський політик, щирий прихильник української державної незалежності піддержує в своїх листах необхідність політичної єдності між українцями на чужині. Про роздори між українцями в Англії цей політик пише: "Тепер не час на таке, але треба зміцнити лави і всім боротися за відновлення незалежності країн, опанованих Росією. Після досягнення незалежності буде досить часу залагоджувати свої внутрішні труднощі і я вірю, що Ви зробите все, що можете, для відновлення єдності".

Визначний італійський професор, одержавши матеріали Інформаційної Служби ВО УНРади, повідомляє в листі з 2. травня 1949 р. про свій намір видати окрему книжку про Україну італійською мовою, з наświetленням проблем історичних, літературних і політичних (Маніно). Один з найвпливовіших політичних видавці в Англії дякує за прислані матеріали УНРади і просить дальше інформації про український рух (Кінг-Голл). Від генерального секретаря Британського Конгресу Професійних Союзів одержано Інформ. Службою ВО лист такого змісту: "Я радий мати інформацію, що міститься в Вашому листі і в долучених матеріалах і хотів би одержувати примірники додатко їх публікацій, що будуть виходити" (Тусон). Один визначний американський історик, автор книги про голод на Україні 1921-22 рр., пише в листі до Інформ. Служби ВО з 20.5.49 р.: "Мені було дуже цікаво одержати Ваш недавній лист і матеріали про УНРаду. Зрозуміло, я маю інтерес до Вашої справи не тільки через мої подорожі по Україні, про які Ви згадуєте, аже й тому, що ми могли за недавні роки зробити дуже значну збірку матеріалів про український національний рух". Автор листа просить прислати йому всякі матеріали щодо України. Як показник активного зросту інтересу до української проблеми в світі, може бути лист одного відомого американського професора і політика, що хоче прибути в Німеччину, щоб познайомитися з представниками українського національного руху.

Ці факти свідчать, що ми тепер не мусимо безнадійно стукати в чужі двері: на наші листи та інформації політичні особи відгукуються дуже охоче. Треба нам пам'ятати, що вина за недостатню інформацію падає не на ВО УНРади, а на ті елементи нашого суспільства, що самі не можуть успішно вести інформаційну працю в світі, зате утруднюють і гальмують роботу УНРади, бойкотуючи наші фінанси. Кому допомагає така "політика"? Тільки нашим запеклим ворогам.

Поруч з цими заходами щодо інформації світу ресортом Закордонних Справ призначено своїх уповноважених в таких країнах: Англія, Франція, США, Канада, Італія, Швейцарія, Іспанія, Австралія, Аргентина. Крім цих країн, готується призначення уповноважених і в деяких інших країнах. Рівночасно з цим нав'язано контакт з політичними центрами: литовським, лотиським, естонським, білоруським, польським, словацьким, грузинським. Маємо також зв'язок з національними осередками: чеським, румунським, мадярським, югославським, болгарським.

Для підтримки пропаганди єдиного фронту боротьби всіх поневолених Москвою народів, Ресорт Закордонних Справ дбає про те, щоб українські делегати в таких організаціях як АБН, Інтернаціонал Свободи і Прометей узгоджували свою працю з напрямними політики Ресорту Закордонних Справ. Крім того Ресорт Закордонних Справ вживає заходів, щоб ці три організації об'єдналися в одну або провадили свою працю координовано. Цього вимагає інтерес нашої визвольної акції.

Наш політичний зв'язок із світом і контакт з політичними центрами інших поневолених Росією народів, крім загального піднесення української справи на міжнародньому форумі, мав для нас ще й інші позитивні наслідки: ми мали можливість з одного боку сформулювати проєкт напрямних української зовнішньої політики, а з другого - приступити до певних практичних заходів для включення України в систему Об'єднаної Європи.

Акція Об'єднаної Європи провадиться зусиллями європейських політичних діячів двома шляхами: державним і громадським. В першому випадку наш політичний центр працює через своїх уповноважених в різних країнах. В другому випадку ми маємо можливість діяти за допомогою поодиноких українських політичних угруповань або навіть і окремих визначніших наших політичних діячів. Цей другий, громадський шлях, для нас, як і для інших поневолених Московю народів, має важливе значення: він є більш відкритий і доступний для поневолених народів, ніж шлях державний, бо за сьогоденної міжнародньої ситуації політичні центри поневолених народів не можуть виступати як уряди. Отож, використовуючи цей громадський шлях, українці спромоглися вже досягнути певних успіхів своєї акції для включення України в Європейську систему. Так українці-делегати на конференції лібералів - емігрантів в Лондоні в січні цього року згодилися до Інтернаціоналу Лібералів, ділячи якого грають визначну роль в європейському русі. На міжнародньому Конгресі Лібералів, що має відбутися в липні ц.р. в Парижі, представники українських лібералів візьмуть участь як рівноправні члени. Ще раніше, в добу після першої світової війни, українські соціалістичні групи навіязали контакт і співпрацю з Соціалістичним Інтернаціоналом, ділячи якого також грають дуже впливову роль в Європейському Русі.

Поруч з включенням поодиноких українських угруповань до Європейського Руху, ВО в порозумінні з представниками політичних центрів інших поневолених народів вживає заходів для включення до Європейського Руху України, як окремої нації і держави. Включення України до Європейського Руху може мати поважне значення в нашій визвольній акції. Прийняття України до Європейського Руху ставило б нас нарівні з іншими західньо-європейськими народами, а крім того забезпечило б Україні певну піддержку з боку інших держав і народів в нашій боротьбі за відірвання від Росії та вступлення до Об'єднаної Європи. Сам факт включення України до Європейського Руху мав би позитивне значення для нашої справи, бо показував би політичному світові, що українці належать до Європи, а не до Азії.

Але, працюючи над включенням України до Європейського Руху, ми не робимо собі з цього якоїсь універсальної програми. Ми дивимось на це лише як на частину своєї визвольної акції, як на один із способів для здобуття вже тепер певних позицій на міжнародньому форумі в наших змаганнях за волю України. Українська проблема складна і тяжка до виконання, вона складніша ніж проблема багатьох наших сусідів. Тому українська політика повинна ставити справу визволення України на широку базу і в широкій перспективі. Ми повинні працювати за широко задуманим планом і спиратися в його здійсненні не тільки на свої власні сили, але й на сили інших поневолених Московю народів. Тимто ресорт Закордонних справ поруч з інформаціями і навіязанням контакту з політичним світом, рівночасно працввав над виготовленням проєкту напрямних ліній нашої зовнішньої політики, якими ми могли б керуватися при своїх практичних кроках і акціях.

Проєкт напрямних української зовнішньої політики вже восени минулого року був виготовлений ресортом Закордонних Справ, в порозумінні з Комісією Закордонних справ, і прийнятий до відома Президією УНР-ади. Текст цього проєкту оголошений в числі 2-му Бюлетеню Ресорту Преси та Пропаганди, а також в загальній ук-

раїнській пресі. При виготовленні цього проєкту взято на увагу такі головні засади:

1. Російська держава з огляду на давні традиції російського месіаністичного імперіялізму не припинить своєї агресії проти інших народів Європи і цілого світу навіть у випадку існуючого тепер режиму. Тому українська політика вважає неможливим входити до якогосьбудь східноєвропейського союзу з участю Росії. Народи Східної і Середньої Європи, що перебувають тепер під російським комуністичним пануванням, можуть добути собі тривалу свободу при умові відділення від Росії і упорядкування свого життя по своїй власній волі.

2. При перебудові міжнародних відносин на Сході Європи беремо на увагу сучасну тенденцію до упорядкування господарського та іншого життя на ширших територіальних комплексах. Тому ми за концепцію регіональних союзів, бо ідея цих союзів оснований не на примусі, а на засаді добровільної співпраці і не загрожує державній незалежності. Спільні господарські і оборонні інтереси Східної і Середньої Європи промовляють за створенням Східно-Європейського Союзу як етапу до Об'єднаної Європи.

3. При встановленні союзних відносин з сусідами і зокрема границі поодиноких держав заступаємо етнографічний принцип і вважаємо цю засаду найбільш правильною і доцільною для встановлення тривалого миру між народами і в цілому світі.

Я дозволю собі трохи спинитися на першій з цих трьох засад. Річ в тому, що деякі з наших американських земляків радять нам, щоб ми в своїй закордонній політиці числили з наставленнями американських чинників, яких, нібито, лякає питання розчленення Росії. Американці нібито не можуть собі уявити, що могло б прийти на місце колишньої російської імперії, якщо розлетівся б теперішній Советський Союз. Тому українське питання не знаходить у них прихильності, якщо його ставити в зв'язку з розбором Росії. Якщо ж українську проблему висувати як частину проблеми Європейської, то до такої постанови питання вони прислухуються. Звідси наші земляки роблять такі висновки: Треба нам в нашій пропаганді менше говорити про розділ Росії, а говорити головню про інтереси України як частини Європи, указуючи при цьому на такі державно-правні моменти, як існування української советської держави і її приналежність до Об'єднаних Націй. Крім того, українська справа, на думку наших земляків, може скорше досягнути успіху, якщо ми будемо виступати в проєкті відділення від Росії лише західних, українних частин Советського Союзу, тобто без Козацьких Земель і без Кавказу. Треба нам, мовляв, включити самостійну Україну до Європи, а що буде з російським і іншими народами теперішньої Росії, то це їхня справа.

Ці думки, поширені головню в Америці, можуть впливати і на українських діячів в Європі. Тому мусимо для ясності справи зайняти своє становище в справі такого підходу до проблеми українського визволення. Прихильники зазначеного погляду допускають одну велику помилку: вони завузько підходять до справи визволення України, а тому зосереджують всю свою увагу на своєму бажанні включити Україну до Європи і залишають поза належною увагою найважливіше в нашій визвольній акції, а саме: як, яким способом нам фактично, а не лише на папері, відірвати Україну від Росії і приєднати її до Європи? Наші земляки кажуть, що коли ми будемо поклакатися на факти існування української советської держави і її приналежності до Об'єднаних Націй, то нам легше і скорше можна буде досягнути своєї мети - включення України до Європи. Звичайно, ми мусимо використовувати в своїй дипломатичній акції всякі такі формальні моменти, що говорять на користь нашої спра-

ви, як напр. приналежність України до ОН та інші. Але взагалі ми не сміємо переоцінювати цих моментів, бо рішатимуть справу не воєни, а наша фактична сила спротиву проти ворога. Коли б народи бумажної Австро-Угорщини в своїй визвольній акції в час першої світової війни робили натиск на формально-правні моменти, а не на ослаблення і розсати австро-угорської монархії, то вони, очевидно, не здобули б тоді своєї державної незалежності. Тому і ми повинні ставити в основу нашої визвольної стратегії не формальні моменти, що є вранті справою другорядною, а насамперед волю української нації відірватися від Росії і певну акцію у напрямі організації союзу з сусідніми державами для спільної боротьби за визволення з московської неволі. Інакше ми можемо зза дерев не побачити лісу, можемо звести справу українського визволення на вузьку стежку різних компромісів, нереальних комбінацій, мрій і, врешті, справу програємо.

Самі наші американські земляки, як ми бачили, не заперечують необхідности ослаблення і розбиття Російської імперії. Вони лише радять нам, з огляду на зазначену американську ментальність, менше говорити про розділ Росії. Але, Панове, це вже торкається нашої стратегії, а не тільки політичної тактики. Це вже справа дипломатичної зручності знати, що і як говорити для досягнення своєї мети з тим чи іншим американцем, англійцем чи французом.

В своїх міркуваннях наші земляки виходять з того, що мовляв, ідея ліквідації російської імперії наразі не має симпатії ні у ширших американських колах, ні у європейців. Але, Панове, це не значить, що світовий мир може бути забезпечений без затримання дальшого розвитку російської агресії. Навпаки, політичний світ вже розуміє небезпеку російського імперіялізму, і політичні діячі в тій самій Америці починають щодалі все глибше дивитися на проблеми Сходу Європи. Як видно з наведених думок різних визначних світових політиків, думка про потребу радикальної боротьби з російською агресією приймається в політичному світі щодалі все з більшим інтересом і признанням. Для нашої визвольної акції це має черторядне значення. Ми не муємо забувати, що самих лише фактів про те, що советська Україна входить до Об'єднаних Націй і що згідно з Советською Конституцією вона має право вийти з Советського Союзу, зовсім ще не досить для того, щоб Україна могла дійсно відірватися від Росії і включитися в господарську і політичну систему Європи. Адже не може бути сумніву, що ні теперішня більшовицька, ні післябільшовицька Росія ніколи добровільно не погодиться на відділення України від Росії. Цього ми зможемо досягнути лише шляхом завзятої боротьби спільно з іншими поневоленими народами і при умові перемоги західних держав над советською Москвою.

Тому нашим основним завданням повинно бути не пристосування до чужих думок і планів і не віра в чудодійну силу формально-правних моментів, а наша власна організована акція для створення такого блоку східно-європейських держав і народів, який би дійсно в разі воєнного конфлікту уможливив Україні і її сусідам визволитись з московської неволі і упорядкувати своє життя по своїй власній волі. Рівночасно з дією акцією нам ніщо не перешкоджає вже тепер вжити заходів для включення України до Європейського Руху, і ми це, як я вже сказав, якраз робимо. Згідно з нашим визвольним планом ми хочемо досягнути повного і остаточного визволення свого народу. Тому поруч з заходами про включення України в європейську систему, ми працюємо також над тим, щоб забезпечити Україні союзників для боротьби з московським імперіялізмом як на наших західних, так і на східних кордонах. В про-

тивному випадку, якби ми поставили собі завдання відділити від Росії тільки західні, окраїнні частини Советського Союзу, тобто без Козацьких Країн і народів Кавказу, то тим самим ми добровільно погодилися би на позицію польської концепції, що, як відомо, не бере на увагу ні Козацьких Земель, ні народів Кавказу.

Звичайно, якби ні Козацькі Країни, ні народи Кавказу з тих чи інших причин не ввійшли до Об'єднаної Європи, то очевидна річ, це не може бути перешкодою для того, щоб Україна сама зі своїми західними союзниками включилася в європейську державну систему. Але нам самим і то вже сьогодні, коли боротьба ще лише починається, звукувати, і то без потреби, свій визвольний плян і ставати на ґрунт чужої концепції, що не служить інтересам нашого народу, було б з погляду національно-українського великою і недопустимим помилкою.

Дехто з Вас, Панове, може запитати чому проєкт ВО в справі напрямних нашої зовнішньої політики названо проєктом? На це наша відповідь це тому так зроблено, що для здійснення нашого українського проєкту є замоло наших власних міркувань і бажань. Потрібна ще згода тих народів, з якими ми хочемо бути в Союзі. Тимчасом ми ще не знаємо, чи порозуміємось з Польщею. Не можемо сказати, чи підуть з нами чехи і словаки. Невідомо, чи балканські народи створять свій окремий блок, чи приєднаються до нашого Східньо-Європейського Союзу. Можемо лише вірити, Козацькі Землі і народи Кавказу підуть з нами і також в дружніх відносинах з Україною будуть стояти Туркестан і інші поневолені Москвою народи як наші природні союзники в боротьбі з російським імперіалізмом.

Закінчуючи на цім свою доповідь про діяльність Ресорту Зак. Справ, мушу зазначити, що цей Ресорт, як і всі інші, в своїй праці мусив весь час числитися з нашими фінансовими можливостями. Тому довелося відмовитися від виконання цілої низки завдань, яких в наших дотеперішніх умовах не можна було здійснити. Так ми не могли дозволити собі створення такої важливої установи як Інститут Національних Дослідів, зокрема дослідів міжнародних проблем. Ми обмежилися тим, що по мірі потреби доручали окремим фаховим особам опрацювання тих чи інших питань, що повставали в ході біжучої праці. Ми не були в стані заснувати ні солідного українського інформаційного пресового бюра десь поза Німеччиною, ні періодичного бюлетеню в чужій мові для інформації світу про українську справу, бо все це вимагало значних коштів.

При заснуванні УН Ради плян Інформаційної Служби ВО був широкий. Малось на увазі:

1. Заснувати інформаційні бюра в столицях великодержав для подавання систематичних відомостей про українську проблему.

2. Подавати спеціальні статті про Україну до різних органів чужої преси.

3. Видавати брошури і книги в чужих мовах для освітлення української проблеми.

4. Нав'язувати листовий і персональний контакт з чужими політичними діячами, що виявлять або можуть виявити інтерес до української проблеми.

5. Улаштувати вистави, концерти і лекції, дискусії, пресові конференції, міжнародні анкети на українські теми і т.д.

6. Видавати місячник світовими мовами "Українська Нація", з участю українських і чужих політичних сил.

Із поставлених завдань Ресортові удалося виконати дуже мало не з своєї вини, а з огляду на зовсім незалежні від нього обставини. Те що вдалося зробити, показує, які корисні для нашої визвольної справи наслідки могла б дати систематична інформація, коли б ми мали до цього відповідні кошти. Не можна вимагати праці від людей, коли не дати їм хоч мінімальних коштів для прожитку. А для міжнародної інформації треба людей з високою кваліфікованою підготовою. Співробітникам Інформаційної Служби доводиться витрачати багато часу на те, щоб знайти адреси різних політичних діячів у різних довідкових книгах і здобути певну характеристику тої чи іншої особи. Ця праця вимагає знання міжнародних проблем і правильної орієнтації. Таких людей в нас мало, вони мусять розбігатися по широкому світі, замість того, щоб бути при нашому політичному центрі і робити відповідальну працю.

Та все таки, не вважаючи на всі ці несприятливі умови, зокрема щодо кадрів підготованих людей, я маю підставу це раз сказати, що ми хоч з малими засобами і мінімальним числом співробітників, досягнули певних успіхів. Найголовніше - нам вдалося своєю працею пробити стіну дотеперішнього упередження і недовіра до нашої справи з боку політичного світу. Надалі для успіху нашої справи мусимо лише ці наші зв'язки і контакти поглиблювати. Я вірю, що при нашій активності і систематичній плановій праці український політичний центр чим далі буде набувати все більшого авторитету і довіри в світі. Але одною з головних передумов цього має бути консолідованість наших політичних сил. Тому мусимо берегти нашу національну єдність і всіма силами її зміцнювати.

- - - - -

Дбати про єдність національних сил - це завдання Ресорту Внутрішніх Справ, тому я переходжу тепер до цього ресорту. Ресорт Внутр. Справ провадив свою працю в двох головних напрямках: зв'язок з Краєм і об'єднання українців на чужині біля одного українського національного центру - УНРади. Муху ствердити, що від моменту зформування ВО першим бажанням і моїм і всього ВО було - упорядкувати справу контакту і зв'язку з Краєм. На жаль ця справа вповні ще не є упорядкована. Чому, про це скажу нижче.

Зате в справі консолідації українців навколо УНРади вдалося досягнути значних успіхів. Наше широке громадянство, розсіяне в різних країнах світу, очевидно давно відчувало потребу об'єднання біля одного авторитетного українського національно-політичного центру. Тому коли ВО по закінченні першої Сесії УНРади звернувся листовно до українських громадських центрів в різних країнах з інформаціями про повстання УНРади і її ВО із закликом піддержати в їх праці для визволення України, то на цей заклик майже спонтанно відгукнулися всі українські осередки, розкидані по цілому світі. Всі вони без винятку висловились за піддержку УНРади в її змаганнях активізувати українську визвольну акцію. Могу ствердити, що цей рух за піддержку УНРади, починаючи від керівних органів громадських центрів і кінчаючи широким громадянством, чим далі все більше зростає і поглиблюється.

Нав'язання контактів з українським організованим громадянством по різних країнах світу мало позитивні наслідки не тільки для консолідації наших внутрішніх сил. Цей контакт з місце-

ними українськими осередками допоміг нам також в справі політичного зв'язку з закордонними чинниками, бо чужинцям imponував факт нашої національної єдності і це підносило українську справу в очах політичного світу.

Високо оцінюючи контакт з організованим українством на чужині і не бажаючи вмішуватися у внутрішнє життя місцевих українських громадських організацій, ВО вже в своїй першій відозві в серпні 1948 р. заявив: що в "своїй діяльності буде опиратися на організоване українське громадянство і працюватиме спільно і в згоді з дієчими в різних країнах українськими громадськими організаціями". В вересні того ж року на засіданні ВО з участю представників українських громадських центрів Франції, Великобританії і Німеччини, прийнято окрему постанову, в якій знову говорилось: "Українські громадські організації в окремих країнах вважаються за допоміжний апарат, на якому передусім спиратиметься ВО в своїй діяльності".

Я вважаю, що таке становище ВО було правильне. Як ми знаємо, вся українська преса поставилася до такого рішення цілком позитивно. Але політичні групи, що стоять в опозиції до УНРади, використали це становище ВО в своїх групових інтересах для боротьби проти УНРади. Наслідком цього опозиційна преса з одного боку пильно стежила за тим, щоб ВО строго додержувалася цієї демократичної засади і не вмішувався в автономне громадське життя, а з другого - систематично закидала ВО, що мовляв, на місцях не видно його праці.

Зрозуміло, ці закиди були безпідставні. ВО робив те, що належало до його компетенції як політичної установи, залишаючи справу впровадження внутрішнього життя місцевій адміністрації і тим громадським центральним мали своїм безпосереднім завданням опіку над правним та матеріальним становищем наших емігрантів. Як ці місцеві органи і наші громадські центральні справились з цими своїми завданнями, про це не місце тут говорити. Але фактом, що опозиція своєю неділовою критикою діяльності ВО фактично досягала двох цілей: з одного боку підривала авторитет ВО і УНРади, а з другого - відвертала увагу громадянства від того фактичного стану, який напував по таборах завдяки хазяйнуванню певної більшості в таборових радах.

Така тактика опозиції переконала ВО, що не можна й думати, щоб українські громадські центральні та підлеглі їм організації могли справді служити як допоміжний апарат для переведення ВО в життя різних заряджень загально-національного значення. Це стало ясно особливо після того, як почались збіркові акції на користь УНРади. Як правило таборові ради, яким Фінансовий Ресорт розсилав свої об'їзники через ЦПУЕ, не виявили в цій справі потрібної активності, в більшості вони поставилися пасивного і навіть вороже. Які наслідки мало це для діяльності ВО, про це скаже в своїй доповіді п. Керманіч Фін. Ресорту. Я мушу тільки зазначити, що таке ставлення громадських організацій супроти УНРади примусило ВО відмовитися від виконання постанови УНРади про катастрофу. Бо стало очевидним, що для виконання цієї постанови ВО мусив би організувати свій окремий апарат на місцях, а це було б невідсилу для ВО при наших обмежених матеріальних ресурсах. Тому ВО обмежився лише тим, що постановив виготовити виказку національної приналежності і розіслати її в потрібній кількості громадським центрам в тих країнах, де на таку виказку був би попит.

Серед нашого громадянства поширений погляд, що ВО допустився помилки тим, що від самого початку не призначив усвідомити своїх уповноважених для інформації про діяльність УНРади і ВО та для організації елементів нашого громадянства, прихильних до УНРади. Але так легко говорити тепер. Тоді ж, на початку діяльності ВО, наше громадянство ще вірило в лояльність опозиції супроти УНРади і не припускало, що опозиція стане використовувати для своїх групових цілей демократичну засаду, проголошену ВО УНРади. Тому створення своїх власних апаратів на місцях стало можливим вже тільки пізніше, після того, як кожному свідомому українцеві стало ясно, що та організація, яка називає себе демократичною, провадить свою пропаганду проти УНРади і ВО з одною головною метою: захоплення проводу цілого українського життя до своїх рук.

Так під впливом поведінки опозиції супроти УНРади в нашому суспільстві за перше півріччя діяльності ВО відбувся глибокий процес поділу на дві частини: одну, що бачила і бачить порятунком для української визвольної справи в об'єднанні всіх творчих сил української нації навколо єдиного українського представництва - УНРади, і другої, що всякими способами намагалася і намагається підпорядкувати українське політичне і громадське життя проводові одної партії. Тільки в світлі такого поділу нашого суспільства стають зрозумілі, як події на з'їзді СУБ-у в Лондоні і ЦПУЕ в Німеччині в перших місяцях цього року, так і ті домагання, про які ми тут чуємо щодо змін статуту УНРади: ці домагання, у випадку їх задоволення УНРадою, без сумніву привели б до відновлення хаосу в нашому суспільно-політичному житті, а значить і до катастрофи визвольної боротьби українського народу.

Це все прошу Вас, Панове, мати на увазі при оцінці політики ресорту Внутр. Справ. Тоді тільки зрозумієте і той факт, чому лише в останні тижні справа порозуміння з опозицією щодо зв'язку з Краєм стала нібито на добру дорогу. Мушу зазначити, що з іншими українськими групами, які теж мають зв'язок з Краєм, але лояльно співпрацюють з УНРадою, ця справа давно поладжена без якихсьб труднощів.

Опозиційна преса в своєму постійному намаганні критикувати діяльність ВО не раз закидала ВО, що нібито він ставиться неприхильно до визвольної боротьби на Україні, зокрема до акції УПА і тому нібито справа зв'язку з Краєм затягувалася і залишалася неполадженою. Ці закиди безпідставні. Мені невідомо ніякого випадку, щоб хтонебудь з членів ВО виявив колинебудь своє неприхильне відношення до визвольних змагань в Краю і зокрема до акції УПА. А подорожні зв'язки з Краєм, то з огляду на її довірочний характер я можу тут лише заявити, що ця справа є на добрій дорозі і я вірю, що вона в близькому часі буде залагоджена позитивно.

Порозуміння в справах зв'язку з Краєм потрібне, воно потрібне для унормування наших як політичних, так і громадських відносин. Я особисто переконаний, що при добрій волі не може бути перешкод для упорядкування нашого як політичного, так і громадського життя. Адже всі українські політичні угруповання змагають до одної спільної мети - відновлення незалежної соборної України. З цього виходить, що засадничо нема перешкод для їх дружньої та лояльної співпраці як у визвольній акції на чужині, так і в революційній боротьбі в Краю. Тому я хочу вірити, що в умовах життя на чужині, в цей момент, коли доля нашого народу має вирішитися на довгі часи, інтереси загально-національні у всіх нас матимуть перевагу над інтересами групами.

Після сказаного про ресорти Зовнішніх і Внутрішніх Справ не-ні залишається лише коротко сказати про решту ресортів. З інших ресортів найбільша відповідальність лягла на ресорт Фінансових Справ. Не вважаючи на всі зусилля ресорту Фінансових Справ, досі не вдалося розбудувати наших фінансів так, як цього вимагає справа. Сталося це з різних причин, про які докладніше доповість сам Керманіч цього ресорту.

Деяку підготовчу працю для організації та виховання нашого воєцтва виконав ресорт Військових Справ. Дальші три ресорти: Освіти та Віросповідань, Господарські Справи і Юстиція були в більшій мірі ніж інші ресорти зв'язані умовами життя на чужині. Тому вони не могли в своїй праці виходити поза межі тих завдань, які надаються для реалізації тут на чужині. Ресорт Освіти напр. не міг займатися організацією нових, або доглядом за існуючими культурно-освітніми установами, що були створені в попередні роки зходами українських громадських організацій. Таксамо ресорти Господарських Справ і Юстиції не могли собі ставити завдань, якими подібні ресорти звичайно займаються в умовах нормального національно-державного життя на своїй власній території. Тому ці ресорти ставили своїм завданням лише підготовчу працю на майбутнє в формі виготовлення різних проєктів для організації господарського життя і судівництва на Україні після звільнення її від московської окупації.

З огляду на зазначені відмінні завдання цих двох ресортів, тимчасове керівництво ними було доручене з початку окремим колегіям з членів ВО.

З огляду на наші сучасні потреби в кадрах підготованих людей для загально-національної праці, особливо цінним досягненням Ресорту Освіти є те, що він своєю співпрацею з КОДУС-ом спричинився до створення при КОДУС-і нового типу стипендій для молодих науковців, журналістів, економістів, військових, мистців і т.д. Для тих справ утворено при КОДУС-і кілька окремих комісій і вже призначено КОДУС-ом цілий ряд стипендій. Раніше кандидати на наукові стипендії могли самі собі вибрати фах, який хотіли. Тепер такі стипендії видаються КОДУС-ом головню для таких фахів, що є найбільш актуальні для підготовки кадрів людей, потрібних для поповнення та зміцнення наших провідних національних сил.

Ресорт Народнього Господарства провадив свою діяльність, зосереджуючи головну увагу на організації фахових комісій для студіювання різних господарських проблем для майбутньої вільної України. Ресорт покликав низку фахових комісій. Про їх діяльність оповість в своїй доповіді Керманіч цього ресорту п.інж. С.Довгаль.

Діяльність Ресорту Юстиції таксамо полягала головню в організації фахових комісій для студіювання всіх актуальних правничих проблем для майбутньої вільної України. Створено дві комісії: конституційно-адміністративного і цивільного та кримінального права. Підготовча праця в цих комісіях потрібна тому, що в випадку звільнення України від окупаційної влади, українському народові доведеться відразу вирішати цілий ряд справ юридичного характеру, зокрема питання реєстрації права на Україні.

Діяльність ресорту Преси та Пропаганди була скерована головню на організацію усної інформації по осередках нашої еміграції і інформації в різних органах української преси в Європі і поза Європою. Про це доповість в.о. Керманіча цього ресорту п.інж. С.Довгаль. На жаль сам Керманіч цього ресорту п.Багрянний був весь час хворий і тому не міг приступити до виконання своїх обов'язків.

Нарешті Державний Секретар мав завданням стежити за додержанням формально-правних моментів діяльності окремих ресортів і інституцій, які впливають з основного закону з 10. червня 1946р. та з легітимної традиції Державного Центру. До його з компетенції належало правне оформлення актів законодавчого порядку та верхнього управління. Під доглядом Державного Секретаря є особиста канцелярія Голови Держави та Канцелярія Президії ВО. Державний Секретар провадив особисто або мав догляд над провадженням протоколів засідань ВО. Крім справ власного ресорту, Державний Секретар брав участь у праці Колегії Ресорту Освіти та Віроісповідань, провадячи в цій Колегії реферат церковних справ. Позатим Держ.Секретар брав участь в низці засідань різних комісій, що їх покликав ВО.

На підставі всього сказаного я дозволю собі зробити такі головні підсумки і висновки про діяльність ВО за минулих 11 місяців:

1. Життя оправдало поділ ресортів на більш актуальні і менш актуальні відповідно до вимог даної доби. Тільки таким шляхом вдалося зосередити максимум фінансових засобів та енергії для виконання в першу чергу найбільш невідкладних завдань і досягнутися певних успіхів для нашої загальної справи. Можна сказати, що ми вперше за всі останні десятиліття спромоглися виступити на міжнародному форумі як єдине представництво українського народу. Цим було піднесено українську справу перед світом і усунуто попереджене ставлення до українців як до нації, мовляв, недозрілої. На фронті внутрішньому ми досягнули того, що сьогодні нема в світі такого українського осередку, який би не стояв у контакті з УНРадю і не визнавав би її за єдиний український національно-політичний центр. Про УНРаду знають також вже в Україні. Цей зв'язок між нами і Краєм стане ще більш живим і реальним після того, як буде упорядкована справа відносин з тими організаціями на рідних землях, що провадять там визвольну боротьбу з московською большевицькою окупацією.

Кожний з ресортів проробив важливу підготовчу працю, на основі якої буде вже легше провадити дальшу працю в напрямі намічених конкретних планів і завдань. Тому, не вважаючи на різні недотягнення в діяльності поодиноких ресортів, я дозволю собі оцінити працю ВО за минулу добу як цілком позитивну. На певному етапі своєї праці і в певних умовах, про які було сказано, ВО успішно виконав покладені на нього завдання.

2. Минулий рік був добом тяжкої організаційної праці для всіх без винятку ресортів. Ми всі musiли з'ясувати свій апарат, musiли без відповідних кадрів підготованих людей намічати план своєї праці та шукати шляхів для їх здійснення. І все це доводилося робити в умовах розкиданості членів ВО по різних віддалених місцевостях, а крім того під постійним безоглядним обстрілом опозиційної преси, що починаючи майже від першого дня вимагала від ВО такого темпу і таких вислідів праці, на які можна спромогтися тільки на своїй рідній землі і в умовах нормального і давно існуючого державного життя.

Тепер ми вступаємо в новий етап - більш систематичної і планової праці на основі тих напрямних, що вже встановлені майже для кожного ресорту. На цім новім етапі мусять прийти інші темпи і полекуди інші організаційні форми та методи самої роботи.

Надалі вже було б помилково покладатися лише на громадські організації і не мати на місцях своїх власних апаратів. Такі апарати відповідно до потреби мають бути створені. Рівночасно для прискорення темпів праці і для скорочення видатків на подорожі та інші непродуктивні цілі треба, щоб місце осідку Президії УНРади і ВО з їх комісіями було якнайшвидше перенесене до одної з вільних країн Європи з умовою зосередження членів всіх цих органів в одному місті. Самий ВО має бути реорганізований і зменшений відповідно до вимог нового етапу праці. Без цих внутрішніх змін наш національно-політичний центр, навіть при кращих фінансових засобах, не спроможеться розгорнути свою працю так, як цього вимагає інтерес нашої визвольної боротьби за відновлення Самостійної Соборної України.

Проф. І.Мазепа

Експозе Голови Виконного Органу
Проф. І.Мазепа

Я вважаю, що фракції УНРади вже своєю пропозицією, щоб я і далі керував Виконним Органом, показали, що дотеперішню політику, яку провадив ВО під моїм головуванням, вони визнають за правильну. Також в дискусіях з приводу відчитів-звідомлень ВО не зроблено якихнебудь поважніших завважень щодо програми і загальної політики ВО.

Тому в справі політики і програми реорганізованого ВО я мушу заявити, що і в своєму новому складі ВО буде керуватися тими напрямними, що були зазначені в декларації УНРади ще в липні мин. року і що ними потім керувався в своїй діяльності попередній ВО.

Конкретно в діяльності реорганізованого ВО я маю на увазі додержуватися такого загального плану:

Насамперед має бути остаточно і якнайшвидше упорядкована справа зв'язку з Краєм. ВО УНРади як раніше так і надалі буде стояти твердо і непохитно на позиції якнайтіснішого зв'язку з Краєм і всебічної підтримки визвольних змагань нашого народу і героїчної боротьби Української Повстанської Армії на Рідних Землях. ВО повинен жити всіх заходів для належної розбудови цілої справи зв'язку з Краєм. Справа зв'язку з Краєм це одне з найважливіших завдань для підготовки наших національних сил на випадок звільнення України від московського окупанта. Тому якби сталося так, що в ближньому часі ми не могли б порозумітися з представниками опозиції в тій справі, то ВО буде вести організацію зв'язку з Краєм зусиллями і за допомогою всіх тих українських груп, що лояльно співробітничать з УНРадою.

Рівночасно ВО повинен жити всіх засобів для припинення внутрішньої незгоди і роз'єднання в політичному і громадському житті нашого суспільства. Справа консолідації наших національних сил має бути завершена. Всі свідомі українці, де б вони не жили на чужині, повинні об'єднатися навколо одного українського національно-політичного центру - УНРади.

В зовнішній політиці ВО буде неухильно працювати за тими основними лініями, що їх встановив попередній ВО і про який я Вам доповів у своєму звідомленні про діяльність ВО за

минулий період. Ресорт Закордонних Справ має подбати про якнайширшу розбудову інформації світу про українську справу і про подальше поглиблення зв'язків і контактів з іншими поневоленими Москвою народами. Головні зусилля ресорту Закордонних Справ мають бути спрямовані на створення союзу поневолених Москвою народів Середньої і Східної Європи і включення України до Об'єднаної Європи.

Для належної розбудови нашого національно-державного фонду і для спільного переведення взагалі різних заряджень ВО, поруч з оперттям на місцеві громадські організації і центральні, мають бути організовані по мірі потреби власні апарати на місцях.

Праця в ресортах Військових Справ, Господарства і Юстиції має бути відповідно до потреб часу активізована і саме темпо прискорене.

В справах освітніх ВО має зробити все можливе для збереження наших наукових центральних установ - Всеукраїнської Академії Наук, Наукового Т-ва ім. Шевченка, а також наших високих шкіл і про перенесення їх в разі потреби до інших країн. Для систематичного та всебічного обслуговування культурних потреб нашого громадянства має бути якнайшвидче створене державне видавництво. Рівночасно має бути і надалі звернена належна увага на відповідну освітню підготовку та виховання активніших і здібніших з нашої молоді для поповнення та зміцнення наших національних провідних сил.

В справах церковних ВО буде стояти на засадах свободи сумління і волі релігійних переконань українських громадян, і буде протиставитись всяким проявам релігійної нетолеранції, дбаючи рівночасно про збереження національної єдності в духовному і релігійному житті нашого народу.

Ресорт Преси та Пропаганди, крім виконання інших своїх завдань, повинен подбати - і то вже в найближчій часі - про створення хочби одного поважного тижневика чи навіть щоденника на чужині з ясною загальною програмою і добре поставленою інформацією про українське життя і про життя в світі. Державне видавництво і власний пресовий орган УїРади повинні стати поважними виховними чинниками в нашій суспільстві.

Щоб уможливити виконання всіх зазначених завдань ВО мусить подбати про якнайшвидше перенесення головних органів нашого національного центру до одної з держав Західної Європи з тим, що всі члени цих органів мають бути зосереджені в одному місті.

Промова Голови УНРади
Проф. Д-ра Б. Іваницького
перед закриттям Другої Сесії УНРади 27 червня 1949

Закінчуючи Другу Сесію УНРади, з почуттям задоволення робимо підсумок нашої п'ятиденної праці, що пройшла в належнім діловім і поважнім тоні.

Ми переглянули нашу минулорічну працю, зробили її оцінку й запланували майбутні завдання, поновивши при тому наш Виконний Орган. Ми прийняли цілу низку постанов, що урегулювали деякі чергові питання внутрішньо-конституційного порядку, вирішили бюджетові й контрольні справи, однозгідно розв'язали досі спірну справу державного прапору та старалися залагодити справи наших внутрішніх відносин.

У минулому маємо активи й пасиви, осяги й недоліки. І коли до осягів минулого року можемо зарахувати скріплення позицій УНРади серед українського громадянства, встановлення контактів з чужим світом та популяризацію української справи назовні, вияснення основних напрямів нашої загальної праці, розв'язання низки проблем організаційного порядку та вияснення потреб внутрішнього життя й завдань повороту, - то до недоліків нашого життя мусимо зарахувати недовершеність нашої політичної консолідації на еміґрації.

Одним із важливих завдань цієї сесії й було вияснення та можливе залагодження цієї останньої справи. І хоч ця сесія не дала нам бажаних результатів у цьому, але я вважаю, що і в цій справі в цілому наша праця на сесії значно зблизила нас. У зв'язку з чим не могу не підкреслити, що і в минулому році при розв'язанні низки конкретних справ у Президії УНРади ми часто находили цілком однозгідні й одноголосні рішення.

Поважність наших завдань вимагає від нас об'єднання в усіх основних справах майбутнього та дальших років. До цього зобов'язує нас приналежність УНРади до Державного Центру УНР. Ця форма нашого об'єднання говорить нам про незалежну Українську Народню Республіку, про традиції й тяглість визвольної боротьби відродженої в 1917-1920 рр. до державного життя України, нагадує про державні акти 22 січня.

З того часу пройшло вже 30 років. Впродовж їх боротьба нашого народу за визволення не здухає, продовжується в різних формах, то затихаючи, то розгораючись. Про неї говорили й говорять не тільки події в самій Україні, але лагери на Соловках та Колимі, на Біломорським каналі й в північних лісах Московщини та Сибіру, в'язниці й ізолятори в усьому СРСР. За останньої війни ця боротьба знов яскравіше опалахнула, та обставини війни не дали можливості поновити нашої державної самостійності.

Але нам світить і нас зобов'язує традиція української державності 1918-1920 рр., коли фактично існувала самостійна Українська Держава з усіма її атрибутами - з територією, народом і зброєю, з армією, міжнародними договорами й міжнародними визнаннями з боку низки держав. Московсько-більшевицька окупація позбавила вільну українську державу самостійності, перетворивши її в московську колонію під назвою "УРСР". Але ідейна й формально-правова легальна форма незалежної й соборної України залишилася втілена в органах Державного Центру.

Українська Національна Рада перебрала від нашого легального державного центру тяглість боротьби й підняла смолоскип незалежної Української Держави; цей смолоскип палає далі. На цьому ми всі поєдналися, всі в цьому згодні. Це нас в'яже і ця форма гідна цієї мети, що ми її ставимо собі нині.

Але політичні методи й тактика не у всіх однакові. Існують більші чи менші розходження, - і в цьому в нас не все скоординоване й не все поєднане. Рахуємося з цим, як з життєвими фактами, як з явищами партійно-політичної боротьби. Але, на жаль, ця боротьба часом переходить ті межі, коли підкопується авторитет установи, що ми спільно створили її. Їїні заступити цю установу нічим.

Адже ми не тільки спільно творимо ОДНУ УСТАНОВУ, не тільки у багатьох випадках виявляємо ОДНУ ДІЮ, але головне всі ми маємо ОДНУ МЕТУ й ісповідуємо ОДНУ ВІРУ - Незалежна й Соборна Українська Держава.

Це всіх нас зобов'язує до можливого узгіднення та до одностайної праці в дальших змаганнях за Визволення України.

ПОСТАНОВИ ДРУГОЇ СЕСІЇ УНРади

а. Деклярація УНРади

Громадяни Української Землі!
Українці і Українки всього світу!

Минув рік, як постала на чужині Українська Національна Рада - політичне представництво Українського Народу. Політичні чинники, створивши УНРаду в рамках державного центру Української Народньої Республіки, виконали волю українського громадянства, яке хотіло мати єдиний фронт національних сил. Таке бажання виявилось особливо ясно в загальному визнанні УНРади українським суспільством по цілому світі. Так, після довгих літ політичного розбиття, почалося оздоровлення в нашому суспільстві: українство на еміграції упорядковується навколо свого національного центру.

УНРада має бути осередком всіх творчих сил нашого народу. Двері УНРади відчинені для всіх, що провадять боротьбу за суверенне право нашого народу встановити для себе лад на своїй землі в незалежній українській державі. Сьогодні не поря весті спори і боротьбу за форму державного ладу в майбутній вільній Україні. Це питання має вирішити вільним голосуванням сам український народ.

УНРада розпочала свою роботу в найтяжчих умовах, що їх відчуває на собі кожний українець по цей і по той бік кордону України. Поневолені на Рідній Землі чи розсіяні по чужині, українці переходять один із найтрудніших етапів своєї історичної долі.

Перебуваючи на вигнанні, УНРада стоїть лицем до Рідного Краю і щільно стежить за подіями в Україні. Там за минулий рік ще більше зміцнився тиск тотальної диктатури. Ще більше визискується Україну і її населення. Ще більше посилено колоніально-експлуаторський курс економічної політики Москви в Україні. Нашу промисловість разом із сільським господарством перетворено на постачальника сировини для московських індустриальних центрів і для підготовки російської комуністичної агресії. Наших селян, робітників і інтелігентів далі експлуатується, як безправних рабів. Комуністична Москва зробила нові заходи для ліквідації української самостійної культури: все більше наголошується, що Україна - це тільки гілка Росії, та відповідно до цього посилюється русифікація України.

Український народ, що мав у II-гій світовій війні новий кривавий досвід, не припиняє свого спротиву системі поневолення і терору.

Він розгортає свою боротьбу в усіх можливих формах.

В таких обставинах коло півтора мільйона українців, що опинилися в різних країнах світу поза межами Рідного Краю, але на волі, мають почесний і святий обов'язок об'єднати всі сили для допомоги своїм братам в їх боротьбі за Україну, за незалежну собою державу, за своє життя.

Впродовж минулого року скріпився світовий фронт, що ставить чоло російсько-більшевицькому імперіалізові. Створено військовий союз західно-європейських держав, проголошено Атлантийський пакт, що буде рішальним чинником в обороні від червоної Москви, яка вже віддавна готується до нападу. Серед тих обставин боротьба України проти спільного ворога набуває ще більшої міжнародної ваги, а її національно-державне діло здобуває більше зрозуміння і признання серед міжнародних чинників.

Виконний Орган УНРади нав'язав дружні та ділові зносини з політичними центрами народів східної і середньої Європи, які по II-гій світовій війні опинилися за залізною заслоною. Визвольна справа цих народів, що донедавна були незалежні, тісно зв'язана із справою України. Українські чинники тримають зв'язок також з речниками народів, включених в СРСР, що, як і ми, змагаються за своє визволення.

В своїй боротьбі Україна потребує союзників. Нині, коли всі народи, zagrożені російсько-більшевицьким імперіалізмом, шукають союзників, дуже важно, щоб на міжнародному форумі Україна була належно представлена. Інакше не один союз може бути заключений коштом українського народу. Лише об'єднаними зусиллями всіх українців навколо УНРади подастись уневажнити заходи ворогів української державности, які часом еднаються під гаслами свободи, маючи на меті наше поневолення. УНРада рішуче виступає проти приналежности України до будьяких міждержавних з'єднань, союзів і блоків, під маскою яких виступає російський імперіалізм.

Слідкуючи за розвитком міжнародних політичних подій, УНРада стверджує поважний поступ в справі об'єднання Європи. На сьогодні вже існує Рада Європи, складена з представників урядів, засновано Європейський Парлямент. В тому процесі консолідації Європи дуже важливу роль відіграє Європейський Рух, в якому беруть участь також представники народів східної та середньої Європи. УНРада дбає про те, щоб до Руху увійшла, як рівноправний член, і Україна.

У внутрішньому житті української еміграції УНРада старалась нормувати відносини та скерувати її дію в напрямі визвольної-державної справи. Серед української еміграції шукала УНРада моральної й матеріальної бази для своєї діяльности. Треба відзначити жертвенність нашої еміграції, зокрема - наших заокеанських братів, завдяки якій УНРада могла провадити свою працю. Шануючи автономність громадських установ, УНРада шукала співпраці з ними, і ту співпрацю знаходила.

Через труднощі, зумовлені відірваністю від Рідного Краю, в житті української еміграції виникали іноді прикрі явища. Незвідповідні методи політичної і громадської боротьби сіяли ворожнечу і доводили часом до розбрату по лінії політичній, релігійній і регіональній. Це розбиття йде тільки на користь ворогам українського народу. Тому треба негайно там, де дійшло до розламу між українцями, зробити все можливе, щоб відновити єдність, подбати про усунення шкідливих наслідків розколу у внутрішньому житті.

Не даймо ворожим силам звести нас на манівці! Наперекір ворогам наше організоване життя на чужині має розвиватися в душі

громадського миру, взаємної пошани і довіря між українськими людьми. Наші громадські організації повинні заступати втрачену Батьківщину для всіх українських емігрантів, незалежно від стану, віри, освіти, політичної й територіяльної приналежності. Не залишимо в самотності і без людської уваги ні одного українця в чужому світі!

Для успіху нашої визвольної боротьби потрібна насамперед моральна сила народу. УНРада вітає українські Церкви і все духовенство в їх праці для морального виховання народу і для зміцнення між нами християнського миру. УНРада просить Божої ласки для нашого народу на Рідній Землі, для братів і сестер, що мучаться і гинуть в темницях та на далеких засланнях, і для всіх наших скитальців, розсіяних по різних країнах світу.

УНРада чуїно прислухається до бажань і настроїв серед українських мас на Рідній Землі щодо способу упорядкування політичного, суспільного і господарського життя у визволеній Україні. На підставі досвіду минулого і вимог сучасного та майбутнього, вона встановлює напрямні і розробляє плани своєї праці. В цьому УНРаді дають велику підтримку культурнотворчі сили, які працюють також і на еміграції в найтрудніших обставинах. Пильно слідкуючи за життям України, УНРада стверджує, що спротив українського народу більшовицько-російському імперіалізму має політично - визначені і військово-організовані форми. Своєю акцією Українська Повстанська Армія стоїть у першій лінії світового протибільшовицького фронту. Разом з нею боряться революціонери-підпільники та окремі групи, готуючись до рішального моменту.

УНРада клонить голову перед борцями, що вносять великий вклад у визвольну боротьбу українського народу. Сили нашого народу на Рідній Землі, здібні до спротиву ворогові - це головні наші сили. Їх треба зберегти до слушного часу, не даючись на провокацію ворога, який не минає жадної нагоди обезкровити і обезголовити український народ.

УНРада шле свій гарячий привіт всьому українському поневоленому народові, тим, що мучаться в советських концтаборах, в'язницях і на примусових роботах, родинам усіх замучених в советських катівнях, борцям героїчної Повстанської Армії і революційно-підпілля, всім українцям, розсіяним по світі, що в найтяжчих обставинах зберігають вірність українській національній ідеї. УНРада кличе твердо і непохитно вірити у велике святе діло визволення України, вірити в самих себе.

Хай живе єдність українського визвольного фронту!

Хай живе єдиний визвольний фронт поневолених і загрожених більшовицько-російським імперіалізмом народів!

Хай живе Українська Самостійна Соборна Держава!

Українська Національна Рада.

На чужині, 27. червня 1949 р.

б. Зміни в Тимчасовому Законі.

Постанова ч.14

Української Національної Ради про зміну й доповнення Тимчасового Закону з 10 червня 1948р. про реорганізацію Українського Державного Центру.

Схвалено Пленумом Другої Сесії Української Національної Ради дня 26 червня 1949р.

Ст. 1. У постановах Тимчасового Закону з 10 червня 1948 р. про реорганізацію Українського Державного Центру зводяться такі зміни і додатки:

а) До ст.11 додається на її кінці як окремий уступ наступний: "У випадку вибуття члена Президії УНРади на його місце входить член УНРади в порядку, окресленому в ст.11".

б) В ст. 15, уступ 3, скреслюється в цілості буква в/.

в) По ст. 15 додається нову статтю 15а, що звучить так: "Коли зза непереможних перешкод не може бути скликана сесія Пленуму УНРади в порядку, встановленому в ст.15-ій цього закону, Президія УНРади виконує аж до часу скликання Пленуму усі функції УНРади за винятком змін цього закону".

"Заіснування таких непереможних перешкод на узаasadнене внесення Президії УНРади стверджує декретом Голова Держави".

"Постанови Президії УНРади, прийняті в порядку цієї статті, мають бути предложені на затвердження найближчому пленумові УНРади".

г) У ст.28, уступ 6, скреслюються кінцеві слова: "більшістю 2/3 голосів".

Ст. 2. Виконання цього закону доручається Голові Уряду і його членам.

Ст. 3. Цей закон входить у правну силу з днем підписання його Головою Держави.

Іменем Української Народньої Республіки затверджую.

Андрій Лівницький

30 грудня 1949

в. Постанова про порядок кольорів у державному прапорі

Постанова Української Національної Ради від 27.6.1949 в справі українського державного прапору.

§1. Державним прапором Української Народньої Республіки є блакитно-жовтий прапор з порядком барв: блакитна барва нагорі, жовта внизу.

§2. Ця постанова діє до часу скликання Українських Установ-

чих Зборів, які остаточно устійнять державні інсигнії.

§3. Постанову проведе в життя Уряд Української Народньої Республіки.

§4. Ця постанова вступає в силу негайно після затвердження її Головою Держави.

Затверджено 2 вересня 1949.

г. Постанова про бюджет.

П о с т а н о в а
2-ої Сесії Української Національної Ради від 26.
червня 1949 року в справі прелімінарного бюджету
на рік 1949/50.

УНРада, беручи під увагу стан, в якому приходиться працювати, та маючи на увазі заплановану реорганізацію Виконного Органу, зводить ухвалити: I. Уповноважується Керманіча Фінансового Ресорту в бюджетовому році 1949/50 добути доходи в глобальній висоті 990.000 нім.марок. З тих прибутків покрити звичайний бюджет в сумі до 550.000 нім.марок і надзвичайний бюджет в сумі до 380.000 нім.марок, разом 930.000 нім.марок, при чому прелімінується надвишка в сумі 60.000 нім.марок.

Рівночасно УНРада уповноважує свою Президію схвалити бюджет Державного Центру у всіх рубриках після предложення її прелімінара, опрацьованого Фінансово-Господарською Комісією, яка в свою чергу при участі Державного Контрольора, Керманіча Фінансового Ресорту Виконного Органу та після вислухання Керманічів окремих Ресортів Виконного Органу, такий проект предложить.

Рівночасно примінені будуть при укладанні бюджету статті 4 і 5 постанов про реалізацію бюджету на рік 1949/50.

Роботи комісії повинні бути виконані в реченні двох місяців від сьогоднішнього дня, а на протязі слідуєчих двох тижнів ухвалені в прив'язі Державного Контрольора Президією Української Національної Ради.

г. В справі вступу до УНРади СГД.

Резолюція Адміністративно-Політичної Комісії Української Національної Ради в справі участі Союзу Гетьманців-Державників в УНРаді.

Адміністративно-Політична Комісія, розглянувши питання участі Союзу Гетьманців-Державників в Українській Національній Раді цим стверджує що:

1. СГД не звертався до органів УНРади актами, які вимагали бчи уможливлення будьяку відповідь йому в справі обсадження місць, зарезервованих для СГД в УНРаді. Бо ані лист з 12.квітня 1949 р. до п.Мудрого, як Голови ЦПУЕ, підписаний управою гетьманського руху в Німеччині і Австрії, ані звернення "До Пленума Української Національної Ради" з дня 25.6.49 р. такими актами уважати не можна, бо вони не відповідають ані формою ані змістом загально прийнятим в політичнім житті звичаєм.

2. З інформативних матеріалів, предложених Президії УНРади пп. Мудрим і Ветуховим, про їх розмови з лідером СГД інк. Скоропадським, як рівнож із заяви, долученої до згаданого листа з 12.квіт-

На 1949 року, які виявляють становище СГД до УНРади, та які стверджують, що СГД відкидає радію правового пов'язання УНРади з законами і органами УНР, впливає, що СГД сам собі унеможливиле участь в УНРаді.

З того факту, що дотепер жодна фракція УНРади не висунула законопроект про зміну Конституції УНРади в сенсі бажання СГД, треба зробити висновок, що подібну зміну вони не вважають ані доцільною, ані можливою.

3. Згідно з відозвою УНРади з дня 27 червня 1949 року дві УНРади лишаються відкритими для СГД і виключно від цього угруповання залежить, коли і як воно захоче скористати з можливості взяти участь в політично-державному центрі і в той спосіб включитись в єдиний український національний фронт.

На чужині, дня 27. червня 1949

М.Олексійв
Голова Комісії

д. Про організацію Державного Видавництва

П о с т а н о в а

2-ої Сесії Української Національної Ради від
26. червня 1949 року в справі організації державного видавництва.

УНРада констатує занепад видавничої справи на еміграції, що стався з різних причин і супроводжується надмірною парцелізацією видавничої справи. Це не може не відбиватися згубно на всіх завданнях нашої культурно-освітньої, пропагандивної, культурно-мистецької і наукової праці.

УНРада вважає за невідкладну справу організацію центрального видавництва.

Для розбудови своєї міцної матеріальної бази і забезпечення належного розмаху праці, видавництво має залучити до цього діла найширші кола української еміграції по всьому світі, в тому числі різні українські організації та окремі видавництва, що хотіли б взяти свої поліграфічні підприємства і пресові органи в систему цього видавництва.

Сесія доручає Виконному Органові утворити з представників Гесортів Преси, Культури і Освіти та Фінансів спеціальну комісію для якнайскорішого переведення цієї постанови в життя.

II. частина.

ПРЕЗИДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ УНРади

26-27. XI. 1949р.

26-27 листопада Президія УНРади під головуванням проф. д-ра Б. Іваницького відбула з участю деяких членів Виконного Органу своє чергове засідання, полагоджуючи організаційні, легіслятивні та загально-політичні справи.

У Президії сталися персональні зміни - за від'їздом до США ред. М. Степаненка на секретаря УНРади обрано ред. М. Воскобійника (УРДП).

Президія взяла до відома заяви пп. проф. Бориса Андрієвського та проф. Костя Кононенка (переобтяженість працею), як також Юрія Лавриненка (виступлення з УРДП) - про їхнє зречення з членства в УНРаді. На місце звільненого мандату померлого члена УНРади Анатолія Рядишенка призначено членство в УНРаді від УРДП проф. Миколі Смолянському.

З ведикою загальною доповіддю на засіданні Президії виступив заст. голови Виконного Органу д-р Ст. Витвицький. Його доповідь доповнили інші члени ВО - д-р Л. Макарушка, ген. М. Капустяновський та проф. М. Смолянський.

При розв'язанні питань, що їх Президія мала на порядку нарад, та в зв'язку з доповідями й внесеннями, що виникли в час засідання, були докладно обговорені справи: внутрішніх громадсько-політичних відносин, участі в міжнародних конференціях та з'їздах, виступів та чинности членів УНРади на місцях, видання офіційного органу УНРади мовами українською та англійською, "Піснiки Визволення України", деяких легіслятивних проблем, 30-ї річниці Зимового Походу Армії УНР та інше.

По дискусії в справах практичної політики президія прийшла до одностійдних рішень і намітила план та актуальні питання ближчих засідань.

Роз'яснення Президії Української Національної Ради
в справі публічних виступів членів УНРади.

Для усунення можливих непорозуміннь серед українського громадянства, що при оцінці праці УНРади могло б утотожнювати публічні виступи окремих членів УНРади з чинністю всієї УНРади, Президія УНРади роз'яснює:

1. У ст. 12 параграф 1 Тимчасового Закону про реорганізацію Державного Центру Української Народної Республіки точно означено, що Українську Національну Раду назовні репрезентує її голова або черговий на це уповноважений заступник голови, оскільки вони виступають в таких функціях.

2. Члени УНРади можуть одержувати від голови чи цілої Президії УНРади окремі доручення чи уповноваження і в обсязі тих доручень чи уповноважень вони діють тоді в імені УНРади.

3. У всіх інших випадках, коли поодинокі члени УНРади виступають назовні з титулу свого членства в УНРаді, то вони діють не в імені цілої Ради, але в імені й на відповідальність тих політичних фракцій чи партій, що їх вони заступають в УНРаді.

На чужині, 20 грудня 1949.

Засідання Президії УНРади 28-29.І.50

28-29 січня 1950р. Президія УНРади під головуванням проф. др. Бориса Іваницького відбула з участю тимч. виконувача обов'язки Заступника Голови Виконного Органу проф. М.Смолянського, членів ВО та деяких членів УНРади засідання, де обміркувала й вирішила низку справ.

Після заслухання й детального обговорення звіту ВО, Президія постановила:

1. перевести реорганізацію сучасного складу ВО ;
2. при переведенні цієї реорганізації прямувати до об'єднаних ресортів ;
3. по можливості, уникати сполучень певних важливих ресортів з обов'язками Голови ВО ;
4. при персональним обсадженні ресортів брати під увагу діловий принцип, - при чім на керманців ресортів можуть бути покликані й позапартійні особи.

Президія взяла до уваги заяви пп. Віктора Соловія (УНДС) та Якова Зозулі (СУС) про зречення з членства в УНРаді з причини їх виїзду в заокеанські краї.

Крім того, розглянуто справи: місце осідку Д.Ц., заяву фракції ОУНР (передано до Адміністративно-Політичної й Правничої Комісії), укомплектування деяких комісій та інш.

Попереднє повідомлення Президії УНРади
в справі заяви фракції ОУНР

12-го січня 1950 р. до Президії УНРади надійшла "Заява голови делегації ОУН" від 3.І.1950, підписана п.Заступником Голови УНРади Іваном Вовчуком, що в Президії представляє групу ОУН під проводом С.Бандери. Ця заява містить у собі низку зв'язків на адресу УНРади, Виконного Органу та окремих членів УНРади й "домагається" "чіткого й виразного становища УНРади" до деяких подій і внутрішніх справ українського життя, скоординування усієї політичної діяльності УНРади з революційно-визвольною боротьбою, "яку під проводом УГВР веде УПА і ОУН, опираючись на весь український нарід," та "зміни антидемократичної конструкції" УНРади. Заява ультимативно закінчується таким рішенням делегації ОУН(р): "Доки визначені домагання не будуть узгоджені і не найдуть позитивної розв'язки, ОУН не вважає рішення НР за обов'язуючі, припиняє свою співпрацю з НР і не буде її підтримувати."

На своєму засіданні 28-29 січня ц.р. Президія УНРади, ознайомившись з текстом заяви, постановила передати цю заяву на спільний розгляд двох комісій УНРади: Адміністративно-Політичної й Правничої, доручивши їм докладно розглянути заяву, зробити оцінку закидів і домагань ОУН(р) та висвітлити з погляду конституції УНРади формально-правне значення згаданого рішення ОУН(р), - оскільки воно стосується становища цієї фракції в УНРаді.

Засідання згаданих комісій відбулося 12 цього лютого і вироблення проекту відповіді ОУН(р) та резолюції з приводу заяви доручено окремій підкомісії. У першій половині березня відбудеться чергове засідання Президії УНРади і з приводу згаданої заяви Президія винесе постанову і подасть до відома українського громадянства належне висвітлення свого відношення до заяви й до порушених у ній справ.

Президія УНРади завжди вважала й уважає нині консолідацію і концентрацію всіх конструктивних українських сил за одну з важливіших передумов успіху в наших визвольних змаганнях.

Незалежно від того, чи закиди й домагання фракції ОУН(р) слухні чи ні, Президія дуже уважно поставилася до заяви ОУН(р) і, надаючи висновок порушених у заяві питань важне внутрішньо-політичне значення, мала на увазі по докладним висновок разом з вискодавцями усіх згаданих закидів і домагань ОУН(р) повністю поінформувати українське громадянство у справі згаданої заяви. Такий порядок відповідав би нормальному ходові справи. Але "Український Самостійник" в ч.5 від 5.2.1950 умістив замітку під наголовком: "ОУН вимагає від УНРади виразного становища".

Ця замітка й змусила Президію УНРади подати до відома громадянства вже тепер це попереднє коротке повідомлення в справі заяви ОУН(р).

На чужині, 13 лютого 1950

Президія УНРади

З а с і д а н н я

Президії Української Національної Ради

1-2 квітня 1950

Президія УНРади відбула 1. та 2. квітня 1950 р. своє чергове засідання для висноження й залагодження деяких важливіших справ, що торкаються чинности Виконного Органу, для точнішого окреслення відношення УНРади до проблеми загально-національного й державного центру, до деяких проблем і завдань українського громадського й політичного життя, до справи дотримання в УНРаді консолідації політичних фракцій та для висноження й залагодження низки інших справ.

Засідання Президії відбувалися в присутності п. Президента Андрія Лівницького, під проводом Голови УНРади Проф.Др. Бориса Іваницького, за участю членів Виконного Органу, голів деяких комісій та деяких членів УНРади, що на це засідання прибули.

1) Виконний Орган. Докладно обговорено справу реконструкції ВО, що повстала, головню, в зв'язку з довготривалими, зв'язаними з серйозними операціями, хворобами Голови й Заступника Голови ВО, й намічено способи залагодження цієї справи. При цьому виснонено й уточнено деякі загальні проблеми організаційної (статутарної) розбудови ВО та поставлено до розв'язання й оформлення окремі справи практичної чинности.

2) Єдиний національний центр. Президент УНРеспубліки, Українська Національна Рада та Виконний Орган творять Державний Центр УНРеспубліки. Це є основна стаття Тимчасового Закону, що на його підставі повстала УНРада і що його прийняли представники всіх політичних партій на еміграції (за винятком гетманців). З цього впливає відношення УНРади (як українського національно-політичного і державного осередку) до українського національно-політичного організації чи окремих формацій. Президія УНРади сформулювала своє засадниче становище в цій важливій справі в комунікаті, о що подається окремо (з нагоди заяви й домагань ОУН(р) від 3. січня 1950).

3. Заява фракції ОУНР від 3.січня 1950 та її ультимативні вимоги. Президія УНРади у відповідь на цю заяву прийняла низку постанов та окремі комунікати для громадянства, що разом з тим є й відповіддю для ОУНР на її заяву від 3.січня 1950.

4. Церковні справи. Ще в минулому році (20-21 квітня 1949) Президія УНРади прийняла в одній справі постанову, що пізніше її взяла до уваги й УНРада на своєму пленумі 22-27 червня 1949. Ця постанова звучить так: „Веручи під увагу розходження в українським православним церковним житті на еміграції та надаючи важливе значення справам Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ), Президія УНРади вважає необхідним збереження церковної канонічності й традицій релігійного життя українського народу. При розв'язанні конкретних церковних справ з погляду державно-правного, органи Державного Центру мають рахуватися з компетентними висновками традиційних установ Української Церкви.“

Справа згаданих „розходжень“ досі незалагоджена. Президія, надаючи церковним справам в даних обставинах, зокрема справам УАПЦ, дуже велике значення, як з погляду релігійного й культурного життя нашого народу, так і з деяких інших поглядів загально-національного й державного характеру, доручила Голові УНРади та Виконному Органові продовжити їх посередницькі заходи для можливого усунення православно-церковного розбиття серед українського громадянства.

5. Місце осідку Державного Центру. У зв'язку з приспіненим в'їздом української еміграції з Німеччини, Президія доручила Виконному Органові в порядку спільності остаточно встановити місце осідку Д.Ц. в Європі та підготувати переїзд на обране місце.

6. Розподіл мандатів в УНРаді. Переглянувши, на внесення одного з членів Президії, місце мандатів певної політичної фракції, Президія постановила залишити попередній стан.

7. Грубе порушення Правильника нарад УНРади. Розглянувши факт грубого порушення одним з членів УНРади важливого пункту Правильника нарад, що його було одностайно схвалено на останній Сесії УНРади, Президія, після доповіді Регуляміново-Мандатної Комісії, осудила проступок винного і признала, що останній підпадає відповідальності перед Державним Трибуналом з виключенням його з усіх засідань та комісій УНРади.

8. Залишення членства УНРади. Президія взяла під увагу заяву Др. П.Мірчука про його зречення членства в УНРаді з 1-го квітня 1950.

На цьому ж засіданні Президія выяснила й залагодила низку поточних справ меншого значення.

На чужині, 4. квітня 1950.

К о м у н і к а т

Голови Політично-Адміністративної Комісії

Президія Української Національної Ради на своєму засіданні в дні 1 і 2 квітня ч.р. доручила мені, як передсідникові спільного засідання Комісії Правничої і Політично-Адміністративної в дні 12 лютого ч.р. подати до публічного відома висноження в справі проголошених в пресі інформацій про перебіг цього ж засідання /гл. "Український Самостійник" ч.8 з дня 26 лютого 1950., стаття "Чи ОУН залишиться членом УНРади? - На основі інтерв'ю про засідання Комісій" -/.

В справі появи і змісту цієї статті заявляю ось що:

1) Згадана стаття появилася, як це стверджено на засіданні Регуляційно-Мандатної Комісії УНРади 1 квітня ч.р., на основі уділених часописові інформацій прийвним на засіданні членом фракції ОУН/р/, п.д-ром Петром Мірчуком, який брав участь в її засіданні. Тим своїм поступком порушив п.д-р П.Мірчук, член Правничої Комісії, в дуже грубий спосіб Правильник нарад Української Національної Ради, бо, згідно з прийнятими в цілому світі парламентарними звичаями, праці Комісій є з правила довірочні. Про перебіг засідань парламентарних комісій подається лише ті речі до публічного відома, які чи то передсідник комісії, чи сама комісія вважає за можливе проголосити. Так само є справа і з засіданнями Комісій Української Національної Ради. Ця однак справа, а саме, порушення Правильника нарад, була предметом обговорювання іншої Комісії.

2) На жаль, згаданий вгорі член фракції ОУН/р/ не лише порушив підставові засади Правильника УНРади, але ще й до того подав зовсім невірні інформації про перебіг нарад Комісій, про зміст реферату докладчика та про перебіг дискусії.

Як передсідник спільного засідання обох Комісій стверджую, що:

а) докладчик Комісії і голова Правничої Комісії п.д-р Степан Баран не уніа у своїй доповіді тих висказів, які є наведені в згаданім інтерв'ю, а саме, що "УПА - це українська Ваффен-СС". Навпаки, докладчик вказував у своїй доповіді на загально-національне значення УПА і застерігався проти того, щоби одна українська політична організація, конкретно ОУН/р/, своїми монополістичними тенденціями надавала цій всенациональній революційно-військовій формації партійний характер. Докладчик завважив, що це було би для української політики так само шкідливим, як було для німецького народу утворення націонал-соціалістами партійних військових формацій, відомих під назвою "Ваффен-СС".

Завважую, що доповідь п.д-ра Барана була приготовлена на письмі й ним без яких-небудь додаткових завваг прочитана. Повний текст доповіді знаходиться в актах Правничої Комісії УНРади.

б/ Член фракції ОУН/р/, п.д-р Мірчук вже й на самому засіданні намагався в дискусії невірні передавати слова й думку п.д-ра Барана, а саме в тому самому напрямі, як це подано в "Українським Самостійнику". На невірне передавання ним доповіді докладчика звернули увагу п.д-рові Мірчукові не лише передсідник наради і сам докладчик, але також і всі інші члени Комісії.

в/ Вкінці стверджую, що і дальші частини інтерв'ю не є згідні з правдою. Дискусія передана в дуже довільний, переважно тенденційний спосіб, зокрема зовсім невірні передані є в статті твердження п.Івана Багряного.

Мюнхен, 4 квітня 1950 р.

Михайло Олексійів
Голова Пол.-Адм. Комісії УНРади
і передсідник засідання.

КОМУНІКАТ

Президію Української Національної Ради
в зв'язку із заявою фракції ОУНр до
УНРади.

Фракція Організації Українських Націоналістів-революціонерів (ОУНр) в УНРаді внесла 12 січня ц.р. за підписом тодішнього Голови фракції п.Івана Вовчука заяву (датовану днем 3 січня 1950), в якій зробила низку закидів УНРаді та Виконному Органові і поставила декілька ультимативних вимог до Української Національної Ради. Хоч ця заява не носить характеру позитивного виступу конструктивної опозиції, якою ця політична фракція декларувала себе в УНРаді, і своєю ультимативною формою не відповідає повазі тої установи, до якої вона звернена, але Президія УНРади прийняла її до розгляду і докладно обміркувала, шукаючи можливості знайти точки стику й консолідації для спільної праці, хоч ультимативне настанвлення ОУНр і не давало багато надії на це: воно було виразом тенденції "двоподілу", а не співпраці.

Ця справа виходить поза межі внутрішньо-політичних відносин в УНРаді, бо фракція ОУНр, становлячи частину УНРади, своєю ультимативною заявою зробила себе, разом з тим, контрагентом УНРади. До того ж згадана заява порушує деякі дуже важні проблеми українського внутрішнього національно-політичного життя та справи, зв'язані з організаційними відносинами сил нашого визволення. Тому своєю відповідь на ультимативну заяву фракції ОУНр Президія вважає необхідним подати в формі Комунікату до відома всього українського громадянства, ясно зазначаючи в ньому свої основні ідеологічні й тактичні позиції.

Фракція ОУН (С.Вандери), що при вступі до УНРади назвала себе ОУНр, поставила в своїй заяві від 3 січня 1950 р. такі вимоги:

1. Чіткого і виразного становища НР до революційно-визвольної боротьби Українського народу, яку, як йоро збройна сила, веде УПА, очолена і керована діючим на Україні революційно-визвольним центром УГВР, що протиставиться і заперечує експозитуру московської окупації т.зв. УССР.
2. Окресленого і чіткого становища до зовнішньо-політичних потягнень членів НР і близьких співробітників ВО та політичної оцінки їх з погляду самостійницької політики.
3. Зміни безвідповідальної і небезпечної політики у внутрішньо-українських справах і належної оцінки дотеперішньої діяльності на громадському відтинку членів НР і ВО.
4. Виразного становища до церковно-релігійних відносин та протидії спробам хаотизувати церковно-релігійне життя, завогнювати міжконфесійну боротьбу.
5. Зміни антидемократичної конструкції НР, яка, спираючись на штучно-механічний партійний паритет, ігноруєчи волю і думку цілого громадянства і його контроль, є небезпечною для самостійницької політики і дає підставу нашим ворогам - єдино-неділимцям заперечувати

перед світом волю цілого народу в його змаганні за державно-національну суверенність.

Доки вище означені домагання не будуть углядені і не знайдуть позитивної розв'язки, ОУНР не вважає рішення НР за обов'язучі, припиняє свою співпрацю з НР і не буде її підтримувати."

В зв'язку з порушеннями в "домаганнях" справами Президія УНРади подає такі свої висношення:

1. Державний Центр і революційна боротьба в Україні.

Поміж справами українського внутрішньо-політичного життя особливої ваги набирає проблема консолідації українських політично-визвольних сил та, в зв'язку з тим, справа ясного окреслення їх взаємовідносин і їхнього становища до Державного Центру, а зокрема до УНРади.

УНРада виступала і в майбутньому виступатиме проти того, щоб яканебудь українська політична організація надавала всенациональній революційно-визвольній боротьбі українського народу на рідних землях партійний характер та використовувала цю боротьбу для своїх вузько-партійних цілей.

Визвольна боротьба нації вимагає єдиного національного політичного керівництва та у зв'язку з тим одного національного Державного Центру. З цієї метою була переведена консолідація українських політичних сил в 1948 р. і створено Українську Національну Раду, як законодавче тіло Державного Центру, що по визвольних змаганнях 1917-21 рр. вийшов як останній Уряд суверенної Української Народньої Республіки зі своєю Армією під натиском сильнішого ворога з України і репрезентує перед цілим світом волю українського народу до вільного, незалежного, державного життя. Урядові УРСР протиставить український народ останній легальний уряд національної України - Уряд Української Народньої Республіки.

Цю основну тезу української національної політики, на підставі якої об'єдналися всі українські політичні організації в 1948 р. для спільної політичної дії, хоче ОУНР захитати, висуваючи різні закиди, що затемнюють той найважливіший політичний факт, який в інтересі української визвольної боротьби повинен бути якнайбільше ясний і переконливий не лише для українського громадянства, але також і для чужинського політичного світу. Тільки Державний Центр УНР єдиний має право заступати перед світом волю українського народу до власної державності, виявлену рішеннями законодавчих установ України та беззастаню боротьбою українського народу проти всіх окупантів української землі.

а) Державний Центр і УГВР

Самозрозуміло, що визвольна боротьба вимагає одного керівного осередку. Але по думці ОУНР має бути не один Державний Центр, а два - один легальний, а другий підпільний. Виходячи з хибного założення про два центри, фракція ОУНР на цій підставі вважає УНРаду тільки політичним центром на еміграції і цим ігнорує традиційний і легітимний характер Державного Центру УНРеспубліки, в системі якого, згідно з Тимчасовим Законом про реорганізацію ДЦ, УНРада виконує функції тимчасового народнього законодавчого представництва аж до скликання на звільненій від окупації українській національно-державній території Установчих Зборів.

В наслідок такого політично і історично неправильного на-
становлення до ролі, завдань і значення Державного Центру - єди-
ного законного політично-державного репрезентанта і керівника
визвольних змагань українського народу - провід ОУНР свідомо
примує до розбиття єдності Державного Центру. Домагаючись визна-
вання одної з підпільних формацій, що повстала свого часу "під
проводом" ОУНР - Українська Головна Визвольна Рада (УГВР) -
за єдиний керівник визвольно-революційний осередок в Україні,
ОУНР змагає до витворення з погляду державно-визвольної політи-
ки шкідливого розламу. УГВР, по думці ОУНР, має бути рівнознач-
на в своїй провідній і репрезентативній ролі з Державним Цен-
тром УНРеспубліки, бо вона, мовляв, "протиставиться і заперечує
експозитуру московської окупації - так званий Уряд УССР." Сто-
ючи на цій засаді двоподілу, ОУНР одночасно з тим вимагає в своїй
заяві яко нею неозначеного "уодностійнення, узасвідчення і
співдії". УНРади відкиє з УГВР, спираючись на безпідставне твер-
дження, що лише вона одна керує визвольною боротьбою в Україні.
Ця фракція ОУНР не визнає інших революційно-визвольних підпіль-
них формацій, що не стояли або не стоять під політичним впли-
вом ОУНР.

Фракція ОУНР робить закид, що УНРада і Виконний Орган, чи
загалом Державний Центр, не зайняли виразного становища до УГВР.
Цей закид зовсім не відповідає правді. Адже ж де на нарадах Ко-
місії Реорганізації Державного Центру, а згодом в переговорах
Голови ВО з представниками ОУНР-УГВР було визнано УГВР, як ОДИН
з революційних чинників на рідних землях. І коли не дійшло до
конкретного порозуміння, то не лише тому, що представники ОУНР-
УГВР вимагали визнання УГВР, як єдиного чинника діючого на
рідних землях і то з правами державної влади, але і тому, що
розбіжності в середовищі ОУНР-УГВР не давали вже й тоді, як не
було такої можливості й тепер, устійнити хто саме має право
репрезентувати назовні УГВР та до вона собор являє.

Висловивши в своїй заяві обвинувачення проти УНРади за її
"нез'ясоване" становище до вимог ОУНР в справі УГВР, фракція
ОУНР обвинувачує фактично цим сама себе, а саме за той політи-
чний хаос, який вона витворила в наслідок її монополістичних
тенденцій підпорядкування собі цілої революційно-визвольної бо-
ротьби, включно з тими організаціями, що виступали назовні як
репрезентанти цієї боротьби.

Ці намагання ОУНР довели до відомої вже і ширшому загалові
Українського громадянства політичної боротьби всередині ОУНР і до
боротьби ОУНР проти Закордонного Представництва УГВР.

Гостра політична взаємна боротьба між ОУНР і УГВР, як під-
пільними конспіративними організаціями, (про що виразно свід-
чить також недавно опублікований в часописі "Комунікат Закор-
донного Представництва УГВР" від березня 1950), виключає з бо-
ку Державного Центру УНР будьяку можливість розумної політичної
акції та контакту в цій справі з ОУНР. А всі спроби Виконного
Органу нав'язати свого часу контакт з Закордонним Представниц-
вом УГВР, кінчалися невдачею, бо одні одним заперечували про-
те виступати в імені цієї організації.

б) Державний Центр і УПА

Фракція ОУНР, намагаючись виступати репрезентантом і речни-
ком УПА під проводом УГВР, твердить в своїй заяві, що УНРада і
ВО недоцінюють революційно-визвольної боротьби на українських
землях. Домагання, поставлені фракцією ОУНР, щоб УНРада зайня-
ла чітке й виразне становище до революційно-визвольної боротьби
українського народу, яку, як його збройна сила, веде УПА" зов-

сім зайве, бо ще перша і друга Сесія УНРади (липень 1948, червень 1949) виразно і ясно підкреслили особливу вагу Української Повстанської Армії та інших сил спротиву на українських землях, надаючи їм значення основних чинників визвольної боротьби. У декларації УНРади від 27 червня 1949 дослівно сказано:

"Пильно слідкуючи за життям України, УНРада стверджує, що спротив українського народу більшовицько-російському імперіалізму має визначені військово-організовані форми. Своєю акцією Українська Повстанська Армія стоїть у першій лінії світового протибільшовицького фронту. Разом з нею борються революціонери - підпільники та окремі групи, готуючися до рішального моменту."

"УНРада клонить голову перед бєрцями, що вносять великий вклад у визвольну боротьбу українського народу. Сили нашого народу на Рідній Землі, здібні до спротиву ворогові, - це головні наші сили."

Так говорить декларація УНРади. Чи це "заперечення революційно-визвольної боротьби, як вирішального фактора визволення України"? - Таке становище Пленума УНРади до всіх революційно-визвольних змагань, з становищем і Президії УНРади, яка не бачить жадних причин міняти його чи наново формулувати.

в) УНРада і ОУНР.

УНРада збудована на легітимній основі нашої традиційної державности (за актами 22 січня 1918 та 22 січня 1919 р.р.) і стоїть на широкій політичній платформі консолідації - об'єднання зусиль у всіх визвольних сил нашого народу в дальшій боротьбі за Українську Державу. Тільки об'єднаними зусиллями всіх чинників спротиву, всіх визвольних сил та рухів і організованою конструктивною працею всього нашого багатоміліонного народу зможемо здійснити завдання нашого визволення та відбудувати нашу державу.

ОУНР до справи визволення підходить з погляду монопартійности, претензійно вбачаючи тільки в собі та в своїх організаціях основні сили визволення, і відкидає значення й тяглість традицій державної влади УНР. З цього наставлення ОУНР випливають і її тенденції та відомі концепції й практика: "Близького відокремлення" та двоподілу - як влади, так і громадсько-політичних сил.

У цьому полягають основні різниці поглядів та істотні розходження між УНРадою і ОУНР.

Згадані концепції ОУНР стоять у суперечности до принципів наших національно-державницьких змагань, що лежать в основі ідеології й тактики УНРади, а саме:

- 1) Продовження традиційної влади нашої недавньої правно-й фактично суверенної державности - Української Народньої Республіки.
- 2) Визволення Українського народу шляхом створення єдиного фронту боротьби через об'єднання всіх сил, рухів та формацій народного спротиву.
- 3) Демократична побудова життя народу.

Порозуміння й погодження на цих принципах являють собою передумови нашої політичної єдності й співдії.

2. Виступи членів УНРади назовні.

ОУНР домагається "окресленого і чіткого становища до зовнішньо-політичних потягнень членів УНРади і близьких співробітників ВО та політичної оцінки їх з погляду самостійницької політики". Президія пригадує, що вона дала висноєння щодо ваги і значення виступів членів УНРади в своїм комунікаті від 20-го грудня 1949 р., що його головний зміст полягає в наступному: УНРаду репрезентує назовні її Голова, або уповноважений ним його заступник, а члени УНРади можуть репрезентувати лише свої фракції в УНРаді і в їх імені виступати. Президія на регулює їх виступи назовні так само, як на вшавода і не відповідає за публічні виступи членів фракції ОУНР.

Факти порушення членами УНРади та ВО самостійницьких положень Президії невідомі.

3. Внутрішні громадсько-політичні відносини.

Фракція ОУНР у своїй заяві робить також закиди окремим членам УНРади та Виконному Органові за розбиття, яке сталося на громадському відтинку української еміграції і вимагає "зміни безвідповідальної і небезпечної політики у внутрішньо-українських справах". Якраз цю безвідповідальну і небезпечну політику запроваджував і продовжує в нашому суспільно-громадському житті провід ОУНР своїми монопартійними тенденціями і відкиданнями засади обов'язкової співпраці громадських установ з органами Державного Центру УНР. Зміну цієї дійсно безвідповідальної політики ОУНР мусить зажадати з ма під себе та стати в громадських установах, нею опанованих, на шлях не тільки співпраці з другими політичними групами, але й на шлях підтримки Державного Центру в реалізації ним загально-національних завдань.

Деконсолідаційну, розкладову акцію на суспільно-громадському відтинку започаткувала ОУНР в своїй пресі, а пізніше, виступами по таборах та осередках скупчення еміграції, стала підривати довір'я до УНРади, що викликало двоподіл громадянства на два табори (Англія, Бельгія, Німеччина).

Президія висловлює свій великий жаль, що до такого двоподілу дійшло. Щоб його усунути, ОУНР повинна перед усім засудити поступовання своїх членів та органів, як от Теренового Проводу ОУНР в Німеччині, який в своїх інструкціях з осені 1949 р. зовсім одверто пропагував двоподіл.

Засади громадської співпраці, за які начебто бореться ОУНР, у згаданому комунікаті Теренового Проводу Німеччини кваліфікується як "гнила" консолідація, а досягнений на з'їзді ЦПУЕ в березні 1949 р. двоподіл називається "оздоровленням". Треба загострити політичну боротьбу, каже цей комунікат, і вимагає рішучого, ясного і відкритого двоподілу на конструктивну і руйнівницьку частину громадянства, - розуміючи під першою противників УНРади, а під другою її прихильників. У світлі такого поступовання, нормованого подібними інструкціями, і слід розглядати сумні факти громадського розламу.

На велику небезпеку цієї планової акції розколу (у зв'язку з названою інструкцією ТПН) перша публічно звернула увагу "Українська Думка" в ч. 47/144 від 27.XI.49, що в статті "Проклятий двоподіл" б'є в "дзвін тривоги". Наслідком надрукування цієї статті, що закликала до єдності, було, як нам відомо, усунення головного редактора цієї газети (видаваної СУБ в Лондоні) та конфіскація видавцем цього числа часопису.

Причини двоподілу лежать, отже, не у виступах тої чи іншої особи, про це твердить у своїй заяві фракція ОУНР, а в монопар-

тійно-політичним наставленні ОУНР та певних політичних груп, з нею зв'язаних.

УНРада потребує широкого консолідаційного фронту, двоподіл шкодить їй та всій нашій справі. Як Президія УНРади, так і ВО постійно таке становище заступали. Тому заступник Голови ВО, як і уповноважені ВО в інших країнах, намагалися цілими місяцями, окликуючи цілий ряд нарад, здійснити громадську консолідацію. Ці намагання однак залишилися, на жаль, безуспішними з вини ОУНР та її прихильників, які неуступно трималися визначеної лінії двоподілу.

4. Церковні справи.

Фракція ОУНР домагається "вирозного ставища до церковно-релігійних відносин та протидії спробам хаотизувати церковно-релігійне життя, завогнєвати міжконфесійну боротьбу". І ця вимога теж безпідставна.

Ще в минулому році (20-21 квітня 1949) Президія УНРади прийняла, а Друга Сесія затвердила на своєму Пленумі 23-27 червня 1949 таку постанову:

"Беручи під увагу розходження в українським православним церковним житті на еміграції та надаючи важливе значення справам Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ), Президія УНРади вважає необхідним збереження церковної канонічності і традиції релігійного життя українського народу. При розв'язанні конкретних церковних справ з погляду державно-правного органи Державного Центру мають рахуватися з компетентними висновленнями традиційних установ Української Церкви."

Президія надає церковним справам дуже велике значення, як з погляду впливів церкви на релігійне і культурне життя нашого народу, так і з деяких інших міркувань загального характеру. Для можливого задагодження розходжень на церковно-релігійній ґрунті УАПЦ, Президія і ВО робили й роблять відповідні посередницькі кроки. Але Президія не вважає себе компетентною втручатися у внутрішньо-організаційні справи церков та канонічні правила їх.

5. Конструкція УНРади

Фракція ОУНР в своїй заяві, закидаючи УНРади нібито недемократичність її конструкції (паритетне представництво в УНРаді політичних груп), висунула свої вимоги щодо перебудови УНРади і внесла на Другу Сесію УНРади свій проєкт зміни конституції УНРади та виборчої ординації до неї. Цей проєкт передбачав вибори членів УНРади всією, старою і новою, розпорошеною по цілій земній кулі еміграцією, - що в більшій своїй частині стала вже громадянами різних чужих держав, і зв'язана місцевими інтересами та державними обов'язками в тих країнах. За тим же проєктом ці вибори мали відбуватися перманентно, бо - щопівроку. Внесення фракцією ОУНР саме такого роду проєкту свідчило про те, що ОУНР, прикриваючися нібито демократизмом виборів, хоче обернути УНРаду в установу української еміграції, замість законодавчого органу єдиного Державного Центру українського народу. Така виборча ординація позбавляла б Державний Центр всякої стабільності і авторитету внутрі і назовні. Друга Сесія УНРади не могла інакше поступити, як відкинути такий невідійсний проєкт. Не випадково, зрештою, УНРада, що фракція ОУНР не спромоглася на такий проєкт зміни конституції УНРади, який відповідав би реальним вимогам, виходячи із завдань загально-державно-творчої акції та інтересів українського народу.

Тут слід ще звернути увагу на два несподівані твердження "заяви" ОУНР від 3.січня 1950 в зв'язку з вимогами зміни конституції УНРади, а саме, що: 1) згадані домагання "ОУНР нібито були схвалені десятками тисяч українського громадянства" і 2) що, УНРада, ухваливши постанову про чинність органів ДД при особливих обставинах у випадках непереможних перешкод, "остаточно відмежувалася від українського громадянства".

Щодо першого пункту, то Президії відомо, що ОУНР, а втім і деякі з членів її фракції в УНРаді, провадили по таборах пропагандивну акцію з критичною оцінкою як конституції, так і праці УНРади, і від лютого до червня 1949 включно (а також і в час Другої Сесії) Президія УНРади одержала низку заяв з різних таборів та осідків української еміграції у Німеччині та з Бельгії з підписами окремих осіб. Ці заяви на один зразок критикували чинність УНРади та ставили до неї вимоги тих змін конституції, до їх пропагували представники фракції ОУНР та її преса. Але про "десятки тисяч" українських громадян Президії нічого не відомо, бо за табовими заявами, внесеними до УНРади, загальна кількість змобілізованих підписів (ніким не контрольованих і не підтверджених) по 24-х таборах та осередках становить 3454 (словами: три тисячі чотиреста п'ятдесят чотири).

Щодо другого пункту, то поширені права належать Президії тільки при заіснуванні певним порядком признаних "непереможних перешкод" для окликання Пленуму УНРади. Ці права не поширюються на зміни конституції, а прийняті рішення мусять бути предложені на затвердження найближчого Пленуму. А взагалі ці права не творять норми звичайного діляння і можуть бути застосовані тільки в порядку винятковості (виняткові уповноваження передбачають конституції всіх демократичних держав).

Це доповнення конституції прийнято кваліфікованою більшістю Пленуму без жадних заперечень з боку фракції ОУНР. Більше того, при попереднім обговоренні проекту тих повноважень для Президії на засіданнях тієї ж Президії (20-21 квітня 1949 р.) Голова делегації ОУНР п.Іван Вовчук не тільки не висловлювався проти проекту, але і приймав активну участь в обговорюванні і формулюванні того проекту. Проект був прийнятий Президією одноголосно - в повнім порозумінні з п.Іваном Вовчуком. Але в заяві від 3.січня 1950 р. той же п. І.Вовчук вже шукає в згаданій постанові "відмежування від українського громадянства".

Оцінку становища фракції ОУНР в УНРаді, у зв'язку з її ультимативною заявою від 3.І.1950, Президія УНРади робить в окремих постановках, що також тут подаються до відома громадянству.

На чужині. Квітень 1950 р.

Постанови Президії УНР
в справі домагань ОУНР до УНР

Розглянувши заяву Голови фракції Організації Українських Націоналістів-Револьюціонерів (ОУНР) п. Івана Вовчука, в справі домагань цієї фракції до Української Національної Ради та її засідів як самій УНР, так і Виконному Органові, Президія УНР, після обміркування згаданої заяви на спільному засіданні Правничої та Адміністративно-Політичної Комісії УНР, на внесок окремої Підкомісії, обраної спільним засіданням обох вище названих Комісій, постановляє:

1. Звернути увагу фракції ОУНР,
 - а) що її рішення, сформульовані в заяві п. І. Вовчука, про те, що "доки її домагання не будуть узгоджені і не знайдуть позитивної розв'язки, ОУНР не вважає рішення НР" - Національної Ради - "за обов'язуючі, припиняє співпрацю з НР і не буде її підтримувати", - становить порушення Конституції УНР, прийнятої усіма політичними організаціями, що ввійшли в склад УНР, - в тім числі і ОУНР.
 - б) що ані Тимчасовий Закон про реорганізацію Державного Центру УНР, ані Правильник УНР не передбачають, що будь-яка політична група, що входить в склад УНР, могла б ставати на позицію безвідповідального учасника з усіма правами, але в ролі обсерватора і без жадних обов'язків по відношенню до УНР, як це хоче тепер зробити фракція ОУНР, - згідно з заявою її представника п. д-ра Петра Мірчука, зробленою і запертоскольованою на засіданні Президії УНР 28 січня 1950.
 - в) що вищезгаданим рішенням фракція ОУНР поставила себе в УНР, як законодатнім політичним органі Державного Центру Української Народньої Республіки, в фальшиве положення - з усіма політичними і моральними наслідками; це рішення ОУНР суперечить національно-державним завданням УНР та порушує консолідацію політичних сил УНР, передбачену ст. 5. її конституції.

2. ОУНР при утворенні УНР прийняла морально-політичний обов'язок лояльно співпрацювати в УНР згідно з Тимчасовим Законом про реорганізацію Державного Центру УНР. Якщо ОУНР хоче й далі з усіма іншими політичними групами співпрацювати в УНР, то вона повинна підпорядкуватися засаді рівних прав і обов'язків. Ставлячи ж ультимативні заяви, а саме: непризнавання постанов УНР, припинення співпраці в УНР та не підтримування УНР і ставчи в позиції обсерватора - ОУНР зрікається цим участі в справах УНР.

Президія УНР висловляє надію, що фракція ОУНР зрозуміє хибне положення, в яке сама себе поставила заявою з 3.І.1950 і перегляне та зревідує своє становище.

3. Відповідь на всі справи, порушені в заяві ОУНР від 3-го січня 1950, Президія дає в формі окремого комунікату, схваленого як додаток до цих постанов.

4. Ці постанови і комунікат опублікувати в українській пресі.

На чужині, 2 квітня 1950 р.

Президія
Української Національної Ради.

III. частина.

ЗВЕРНЕННЯ - ВІДОЗВИ - КОМУНІКАТИ

Виконного Органу УНРади та Українського Інформаційного Бюро
при ВО УНРади

ДО УКРАЇНЦІВ НА ЧУЖИНІ

Українці, Українки !

Невмируща ідея державної незалежності України єднає на чужині всіх українців без огляду на їх територіальне походження, визнання й соціальний стан. Самостійна Соборна Українська Держава - це найвища мета всіх українських емігрантів, це, розкидані по всьому світі, зберігають нерозривний зв'язок з Українською землею. Усі ми віримо, що вільний дух українського народу, його християнська мораль і культура та самозречення в боротьбі переможуть ворожу силу большевицької тиранії.

З непохитною вірою в цю перемогу піднесли українці вгору хрест на чужині, де перебувають, національний блакитно-жовтий прапор, як символ боротьби за свою державу. Історичну подію створення Української Національної Ради привітали українці як найсвітліший здобуток у житті нашої сучасної еміграції. Українські патріоти в різних країнах світу зразу прийшли з матеріальною допомогою Українській Національній Раді як своєму політичному центруві.

Уже більше року працює Українська Національна Рада для нашого національного визволення. Ми горді з того, що можемо вести нашу визвольну акцію власними силами. Але пам'ятаймо, що недостатність фінансових засобів не дає Українській Національній Раді розвинути працю в такій мірі, як цього вимагають обставини й потреби теперішнього моменту. Чужий світ повинен знати правду про Україну і про український визвольний рух. Для цього Виконний Орган Української Національної Ради підготував різний інформаційний матеріал, що краще й невідкладно мусять бути видані чужими мовами. В різних містах світу відбуваються міжнародні з'їзди - політичні, наукові, професійні і загально-культурні; всюди на таких з'їздах і конференціях мусять бути заступники України, щоб сказали своє слово на оборону нашого народу. Наші журналісти повинні писати до чужої преси про Україну, наші національні діячі мусять підтримувати постійні зв'язки з чужим політичним світом; для всього цього потрібна невпинна праця відповідальних людей.

Не менші завдання стоять перед Українською Національною Радою у нашій внутрішній політиці; зв'язок із Краєм, підготовка людей для праці в різних ділянках українського державного життя, створення Українського Державного Видавництва, організація всеукраїнського пресового органу на чужині і т.ін.

Ці великі завдання можна виконати з успіхом, якщо є відповідні матеріальні засоби. Сучасні політичні обставини і чергові завдання Виконного Органу по II-й Сесії Української Національної Ради накладають на українську еміграцію обов'язок дати якнайбільшу матеріальну підтримку Українській Національній Раді. Це вимагає збільшення жертвенності нашого громадянства та охоплення добровільним національним податком усіх наших земляків на чужині, де б вони не перебували. Спільне нам усім діло визволення України мусять спиратися на сильний національний фонд.

Кладучи добровільно матеріальну основу для діяльності Української Національної Ради, виконаємо наш обов'язок щодо української справи. Коли з большевицьким окупантом бореться і під тиском його терору страждає увесь український народ, коли героїчні українські повстанці жертвують своєю кров'ю і життям, то грошові дати для визволення України - це та найменша жертва, що її повинен скласти кожний наш громадянин на чужині.

Українці, Українки! Своєю жертвенністю складайте цеглину за цеглиною для спільного діла будови незалежної української держави. Слідом за цим загальним закликком видаються окремі інструкції для продовження ще не закінчених збірок в окремих країнах, а з місяця жовтня оголошується внутрішня національна позика. Отож беріть загальну участь у кожній фінансовій акції, до якої Вас закликає Фінансовий Ресорт Виконного Органу УНРади. Пам'ятайте, що з копійок наростають тисячі, але лише тоді, коли всі їх складають.

Хай не буде ні одного українця, ні одної українки на чужині, що ухилюся б від обов'язку помощи Українській Національній Раді в здійсненні її великих завдань.

За Виконний Орган
Української Національної Ради:

Проф. І. Мазепа
голова

Д-р Ст. Витвицький
Заступник голови

Д-р Л. Макарушка
керманч фін. ресорту

На чужині, 1. вересня 1949 р.

ВІДОЗВА ВИКОННОГО ОРГАНУ УНРади
в справі святкування 30-ліття Зимового Походу

Українки, Українці!

30 літ тому, на початку зими 1919 р. уряд і армія Української Народньої Республіки після падіння українського фронту на Поділлі та на Волині в боротьбі з військом російських монархістів (армія Денікіна) не втратили надії на успішний вислід своїх змагань і не склали зброї. 6. грудня 1919 р. армія УНР почала свій Зимовий Похід. У боях з російською "білою" армією і в партизанській боротьбі з російською "червоною" армією військо УНР високо тримало прапор української державности і покрило себе славою героїчних діл. 5 місяців незламно билася армія УНР з ворогами і 5-го травня 1920 р. завершила Зимовий Похід, з'єднавши з регулярними українськими частинами, що були створені заходами уряду УНР на Поділлі біля Могилева над Дністром. До армії УНР прилучилася також Українська Галицька Армія, що в тій тяжкій добі опинилася була проти своєї волі на деякий час під чужою владою і на весні 1920 р. виступила збройно проти большевицької Росії.

Уряд Української Народньої Республіки у своїй відозві до війська 2. грудня 1919р., перед виступом у Зимовий Похід проголосив: "Вояки Української Армії! Нехай наша віра в нашу народню справу не захитається ні на мить. Тяжкий момент, що переживає нал

Рідний Край, вимагає від нас великої самопожертви. Але ніщо на світі не дається без боротьби. Дворічною своєю боротьбою з ворогами України ви поважно поставили передусім світом справу визволення нашого народу... Як раніше, так і тепер, нашим кличем буде Самостійна Народна Республіка".

Виконний Орган Української Національної Ради, пригадуючи нашому громадянству великі події Зимового Походу Української Армії, звертається в цей час до всіх українців в нашій поневоленій Батьківщині, особливо до тих синів і дочок нашого народу, що стоять у рядах УПА в тяжкій, нерівній боротьбі з російським комуністичним імперіалізмом; до тих українців, що терплять тяжкі муки в далеких сибірських засланнях і на каторгах советських, та до наших вигнанців, розсіяних по всіх країнах світу: як тому 30 літ, так і тепер наш народ непохитно вірить у нашу остаточну перемогу, що принесе нам вільне життя в Соборній Самостійній Українській Державі.

Тому 30 літ український народ був майже самотній у своїй боротьбі проти російського комуністичного імперіалізму і не знаходив у світі зрозуміння й допомоги для своєї визвольної боротьби. Тепер увесь світ бачить страшну небезпеку для свободи людства, що загрожує з Москви. У цих обставинах особливо потрібна політична єдність у нашому народі і консолідація наших народніх сил навкруги свого єдиного політичного центру - Української Національної Ради. Нехай же ніхто з нас не забуває, що головною причиною української прогри 1919-20 рр. було роз'єднання наших політичних і військових сил. До цього не сміємо допустити тепер, бо знаємо добре, що внутрішнє розбиття може нас і за найсприятливіших міжнародніх обставин знов завести в неволю.

Виконний Орган Української Національної Ради проголошує, що місяць грудень призначається для гідного вшанування 30-ліття Зимового Походу. Всюди, де є організовані українці, мають бути влаштовані святочні академії, концерти, лекції, виставки на спомин про славіні події Зимового Походу, щоб між ними жила і не вгасала традиція боротьби нашого народу за свою демократичну державу - незалежну Соборну Українську Народну Республіку.

Кожний культурний народ шапує тих, що боролися за його свободу і тих, що в тій боротьбі полягли. Нашою гідною поставою і спомином про події Зимового Походу ми пригадаємо собі і світові про невмирущість української ідеї і зміцнимо свої сили для дальшої боротьби за повне визволення.

Хай живе українська національна єдність і згідна праця для визволення України!

Хай живе український народ !

Хай живе вільна незалежна соборна Україна !

Виконний Орган
Української Національної Ради

На чужині, 1. грудня 1949

Комунікат Українського Інформаційного Бюра

1-3 жовтня 1949 р. відбулося чергове засідання Виконного Органу УНРади під головуванням проф. І. Мазепи та в присутності президента УНР Андрія Лівницького. Засідання розпочалося відданням

присяги новопокликаних членів ВО Івана Багряного (без ресорту) та проф. Миколи Смолянського (ресорт внутрішніх справ) перед президентом.

На триденному засіданні розглянуто кілька важливих справ у зв'язку із станом на батьківщині, українською акцією на міжна-родньому форумі та розселенням української еміграції по різних країнах світу. Обмірковано також питання фінансові й господарські. Прем'єр І.Мазепа подав вичерпний звіт про загальну ситуацію та про діяльність ресорту закордонних справ. Члени ресортів звітували кожний з обсягу своєї діяльності. Вислухано також інформації про діяльність представництв ВО в різних країнах - як у ділянці самоорганізації української спільноти на чужині, так і в ділянці популяризації справи української визвольної боротьби серед чужинців.

У висліді засідання прийнято кілька постанов та опрацьовано план дій на найближче майбутнє. Стверджено зріст авторитету й значення державного центру серед широких кіл українського громадянства та серед поважних чужинецьких чинників. Підкреслено кінечну потребу дальшого поширення української акції на міжнародньому форумі, зовнішньої і внутрішньої освідомно-пропагандивної праці та зв'язку з батьківщиною. На перешкоді належного розгорнення праці в цих ділянках стоїть, нажалі, і досі ще недостатнє забезпечення державного центру відповідними фондами, що прикро відчувається попри всю жертвенність нашого громадянства, та всебічні заходи ресорту фінансів.

З окремих справ треба відмітити подання від Виконного Органу в кінці вересня цього року, разом із представниками центрів десятих інших поневолених під советською Москвою народів, спільного меморандуму до Організації Об'єднаних Націй у справі терору, національного утиску й примусової праці в країнах за залізною заслоном.

Вислухавши інформації віцепрем'єра д-ра Витвицького про стан консолідаційної акції, схвалено кілька вказівок і побажань щодо дальших старань чинників державного центру в напрямі здійснення всебічного замирення і лояльної співпраці різних груп українського громадянства в релігійній, політичній, суспільно-громадській тощо ділянках.

Спеціальну увагу присвячено заходам відповідних ресортів ВО в справі узгодження поглядів і методів дій у зв'язку з станом і подіями на батьківщині та в справі посилення чинного наставлення державного центру до дій революційно-визвольного і повстанського руху в Україні.

Сконстатовано велику активність наших комбатантських організацій у багатьох країнах, що проходять у контакт і за вказівками керівника ресорту військових справ ген. М.Капустянского. Звернуто увагу на важливість постійного ділового зв'язку з науковими й культурними установами, що здійснюється за посередництвом ресортів освіти та господарства. Обговорено можливості створення власного пресового органу УНРади українською мовою та шляхи до розгорнення інформаційної служби для чужинецької преси різних країн.

Спеціальною ухвалою постановлено утворити комісію під головуванням керівника ресорту господарства інж. С.Довгала для урухомлення організації Українського Державного Видавництва.

Керівник ресорту фінансів д-р Макарушка поінформував про підготовчі заходи для випущення внутрішньої національної позички, що має бути зреалізована найближчим часом.

Перед закінченням нарад президент А.Лівицький узяв слово, дякуючи присутнім членам ВО за їх працю та стверджуючи, що не зва-

жачки на всі сучасні труднощі, жертвна і вперта праця організованої української спільноти дозволяє оптимістично дивитися на майбутнє, що принесе нам здійснення українських національно-державних постулатів.

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА НА МІЖНАРОДНІМ ФОРУМІ

Привіт і меморандум першій сесії Ради
Європи в Страсбурзі.

До Голови Європейської Ради в Страсбурзі.

Ексцеленціє,

Виконний Орган Української Національної Ради вітає Європейську Раду з нагоди її першого засідання в Страсбурзі і бажає найкращих успіхів у її праці, яку ми вважаємо за початок об'єднання всієї демократичної Європи. Виконний Орган Української Національної Ради уповноважений при цій заявити, що II сесія Української Національної Ради на чужині (26.6.1949 р.) прийняла одностайно постанову про потребу залучення України до майбутньої Об'єднаної Європи.

Український народ, гноблений раніше російським царським урядом і тепер безоглядно винищений російським більшовицьким режимом, не мирився і не мириться з поневоленням. Ще славний європеець Вольтер написав у своїй "Історії Карла XII", що Україна завжди прямувала до свободи. Державна традиція українського народу ожила особливо після падіння царату в Росії. Дня 22 січня 1918 року український народ проголосив свою державну незалежність.

І хоч советська Росія після довгої кривавої боротьби знову поневолила Україну, однак Український народ не залишив боротьби за свою державну незалежність: активний спротив на Україні аж до збройних повстань (Українська Повстанська Армія) проти російського насильства не вщухає до цієї пори. Тепер уже всі народи світу відчувають страху небезпеку від російського комуністичного імперіалізму, з яким український народ мусів почати боротьбу ще 1917р. У цей важливий момент ми вважаємо залучення України в систему Об'єднаної Європи за неодмінне з причин політичних і економічних, зокрема в інтересі оборони європейських народів перед російським комуністичним імперіалізмом.

Ми віримо, що недалеким часом, коли представники вільної демократичної України візьмуть участь у Раді Європи як її рівноправні члени.

Нехай живе вільна Об'єднана Європа як добровільна спілка незалежних націй для забезпечення їх вільного державного розвитку та світового миру!

За Виконний Орган
Української Національної Ради

Ісаак Мазепа
Голова

Степан Витвіцький
Заступник

На чужині, 5. серпня 1949 р.

Українська делегація на першій сесії Ради Європи
в Страсбурзі.

Українська делегація (інж.С.Созонтів, сот.В.Панчук та д-р Ол.Яримович), що прибула на сесію Європейської Ради в Страсбурзі з доручення Голови Виконного Органу Української Національної Ради проф. І.Мазепи та з уповноваженнями від Українського Комітету для Об'єднання Європи передала на адресу голови Комітету Міністрів Закордонних Справ п.Ван-Зеландя, президента Європейського Парляменту п.Спаака привіт від Виконного Органу УНРади та меморандум від Українського Комітету для Об'єднання Європи.

Копії всіх цих документів з додатковими інформативними матеріалами про Україну та її визвольні змагання були доручені всім міністрам, репрезентантам (членам Європейського Парляменту) та представникам світової преси (понад 400 осіб).

Члени нашої делегації використали всі можливості безпосереднього контакту з репрезентантами різних народів, напр. з паном Гермодом Ланонгом (постійним представником Данії в ООН), членами британської делегації і т.ін.

З ініціативи нашої делегації відбулися дві наради з представниками та журналістами інших поневолених народів, а саме: Болгарії, Естонії, Угорщини, Латвії, Польщі, Румунії, Чехословаччини та Югославії. У висліді ухвалено спільний комунікат до представників світової преси.

Меморандум представників народів, поневолених
під советською Москвою, до Генерального Секретаря
Об'єднаних Націй Триге Лі з 17. вересня
1949 року.

Ваша Ексселенціє !

У четвертому річному звідомленні до загальних зборів Об'єднаних Націй Ви звертаєте особливу увагу на Деклярацію Людських Прав і підкреслюєте вагу оборони цих прав для майбутнього розвитку міжнародних відносин такими словами:

1. "У боротьбі за розширення охорони людських прав у світі минулий рік показав найбільше можливий розвиток в історії в проголошенні Загальними Зборами Деклярації Людських Прав".

2. Деклярація, прийнята зборами 10.грудня 1948 р., проголошує, між іншим, що "всі люди народяться вільні і рівні в гідності і в правах" (стаття 1); "кожний має право на всі права і свободи, висловлені в цій деклярації, без будьякої різниці раси, кольору, статі, мови, релігії, політичного чи іншого погляду, національного або соціального походження, майна, народження або стану" (стаття 2); "кожний має право на соціальний та міжнародний порядок, в якому права і вільності, висловлені в цій Деклярації, можуть бути вповні реалізовані" (ст.28).

Ці людські права і вільності, установлені Деклярацією, не визнаються і порушуються в країнах північно-східної, центральної і південно-східної Європи під советським пануванням. Хоч минуло 10 років від початку війни, веденої в обороні закону й справедливості проти тоталітарної тиранії, - ці країни підлягають безоглядному тоталітарному режимові, накинutoму зовні військовою силою та політичним підступом і удержуваному методами терору й тайної поліції. Уряд Сов.Союзу і деякі з деспотичних комуністичних влад, що творять цей режим, є членами ООН, прилучилися до Деклярації

Людських Прав з 10. грудня 1948 р. і беруть участь у підготовчій роботі для Міжнародної Конвенції Людських Прав. У гострій суперечності до їх позицій, прийнятої в ООН, ці комуністичні режими постійно порушують своєю політикою і практикою в контрольованих від них областях Людські Права, установлені Декларацією з 10. грудня 1948 р. Зокрема підписані можуть доказати, що в їх країнах систематично відбуваються такі злочини і порушення, заплановані комуністичними правителями:

- а) свавільні арешти і задержування;
- б) вигнання і заслання;
- в) жорстоке, нелюдське і принизливе уживання кари;
- г) рабська праця;
- ґ) позбавлення або обмеження волі руху;
- д) позбавлення свободи думки і поглядів;
- е) свавільне втручання до приватного життя, домівки і кореспонденції;
- ж) позбавлення свободи зібрань або накладання повинности належати до організації (особливо для молоді й дітей);
- з) свавільне обмежування свободи віри і совісті;
- и) свавільне позбавлення національності;
- к) позбавлення права вільного вибору своєї влади.

Одна з цілей ООН, згідно з пар. 1. Хартії, є - "досягти міжнародного співробітництва через вирішення міжнародних проблем господарського, суспільного, культурного або гуманітарного характеру і через піддержування пошани до людських прав та до основних вільностей без різниці раси, статі, мови або релігії". Також передбачено в статті 14 Хартії, що Загальні Збори можуть рекомендувати заходи, які вони вважають за потрібні для піднесення загального добробуту або приязних відносин між народами; для мирного залягодження якоїбудь ситуації, без огляду на її причину, включно з ситуаціями, які виникають із порушення постанов Хартії, що встановлюють завдання і принципи Об'єднаних Націй.

Згідно зі статтею 13 "Загальні Збори мають почати вивчення і давати рекомендації з метою: "... допомагати реалізації людських прав і основних прав для всіх" (пар. 1 в). Пар. 2 тієї самої статті стверджує, що "дальша відповідальність, функції й уповноваження Загальних Зборів у відношенні до справ згаданих в пар. 1 в, містяться в розділах IX і X". Стаття 55, IX розділу говорить, що "ОН мають плекати ... (е) загальну пошану і забезпечення людських прав та основних вільностей для всіх без різниці раси, статі, мови чи релігії". І в статті 56 - "всі члени ООН зобов'язуються провадити об'єднану і окрему акцію в співробітництві з Організацією для досягнень завдань, наведених у статті 55".

5. Посилаючись на завдання й засади Об'єднаних Націй та на зобов'язання, прийняті їх членами, підписані мають честь просити Загальні Збори ООН розглянути ситуацію, що є в їх країнах, по-почати акцію, передбачену в статті 56 Хартії, і вжити всіх можливих заходів для відновлення свободи й незалежності - єдина дійсна гарантія людських прав - для країн, що силою були їх позбавлені.

Підписані готові подати Загальним Зборам або іншим компетентним чинникам ООН спільно, чи кожний окремо за свою країну, потрібні докази на підтвердження висловлених угорі обвинувачень.

Прийміть, Експеленце, запевнення нашої найвищої пошани.

Підписали:

За Білорусь: Микола АБРАМЧИК, президент Ради Білоруської Демократичної Республіки. Лавон РИДЛІВСЬКИЙ, за міністра закордонних справ уряду Білоруської Демократичної Республіки на чужині.

За Болгарію: Д.МАЦАНКІЄФ, з доручення Болгарського Національного Комітету "Вільна і Незалежна Болгарія".

За Чехію: Генерал Л.ПРХАЛА, Д.С.О., з доручення Чеського Національного Комітету.

За Естонію: Естонська Національна Рада: Август РЕІ, президент, Гельмут МААНДЛЬ, генеральний секретар.

За Угорщину: Угорська Національна Рада: Г.Б.БЕШЕНЕЙ, голова Комітету Закордонних Справ Угорської Національної Ради.

За Латвію: Й.ЦЕЛМІС, президент Латвійської Національної Ради.

За Литву: М.КРУПАВЧІЮС, голова Найвищого Комітету для Визволення Литви і Виконавчої Ради.

За Польщу: М.СОКОЛОВСЬКИЙ, міністр Закордонних Справ Польщі. Й.ЛУКАСВИЧ, заступник голови Національної Ради Польської Республіки.

За Словаччину: Кароль СІДОР, президент, Петер ПРІДАВОК, генеральний секретар Словацької Національної Ради.

За Україну: За Виконний Орган Української Національної Ради: Ісаак МАЗЕПА, голова, Степан ВИТВІЦЬКИЙ, заступник голови.

За Югославію: Слободан ІОВАНОВІЧ, президент Югославського Національного Комітету, колишній голова всепартійного уряду Югославії.

ІЗ ГОЛОСІВ ЧУЖИНСЬКОЇ ПРЕСИ ПРО УРАДУ І УКРАЇНСЬКИЙ ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ

Визначний американський журналіст про свою розмову з провідним членом УРАДИ

Відомий американський журналіст К.Віганда, до його політичні статті з Європи містять 57 поденників США, надіслав до американських газет кореспонденцію про свою розмову з "провідним міністром Української Національної Ради". Після послання президента Трумена до Конгресу американців українського походження, кореспонденція Віганда викликала в українсько-американському світі враження другої великої сенсації. Інформації про цю кореспонденцію подала вся українська преса в Америці.

Усі газети Герцогового концерну надрукували в останньому числі на перших сторінках ("Льос Виджеліс" над самим заголовком газети) як велику сенсацію повідомлення "декана американських закордонних кореспондентів" Карла Віганда з Цюриху про його розмову "з провідним міністром" Української Національної Ради, українського уряду на вигнанні, де висвітлено теперішній стан визвольної боротьби українського та інших поневолених народів проти большевизму за залізною заслоною, як також безпосередню большевицьку загрозу Заходу. У повідомленні підкреслено факт, що український повстанський рух не може триматися безконечно без відповідної підтримки від вільного світу. "Національні партизанські рухи в советських сателітних країнах та відосередні сили революції в самому Советському Союзі поступово зникають у наслідок безнадійности та браку

допомоги ззовні" - стверджується в повідомленні. Кореспондент подає це за словами одного міністра з Української Національної Ради, що його він зустрів у місті її осідку, в Аюгсбурзі в Німеччині. У дальшому висловлюється, що Українська Повстанча Армія з тактичних мотивів продовжує свою боротьбу малими загонами, однак на Волинь совети мали вислати аж дві свої дивізії, щоб очистити цей простір від українських повстанців. Рівночасно стверджується продовження повстанської боротьби у балтійських країнах, подарованих Сталінові від Рузвельта та Черчілі. У зв'язку з цією постійною боротьбою совети масово виселяють тубільців із поневолених під ними країн, заселяючи ці країни азійськими народами.

Англійські політики про українську справу

Інформаційна Служба Виконного Органу УНРади подає цікаві уривки зі статей англійських політиків про українську справу.

В січневому числі відомого журналу "Тропіен Афферс", місятника Бритійського Інституту для політичних дослідів, виділена стаття англійського філософа лорда Рассела. В цій статті автор займається питанням опозиції в країнах, окупованих Москвою, і приходить до висновку, що "тітоїзм може поширитись на Мадярщину, Польщу й навіть Україну".

Тут автор виявив, що не доцільно українських визвольних змагань і не знає їх зовні. Інформаційна Служба Виконного Органу УНРади звернула йому на це увагу листом до редакції місячника, пояснюючи, що Україна бореться засобами більш виразними, як тітоїзм, який в Україні проявився дуже давно в виступах Скрипника, Шумського і Хвильового.

Бувший член британського парламенту й визначний журналіст Стефан Кінг-Голл в своєму тижневику "Нейшенел Нюз-Леттер" з 5.1.1950 р. помістив статтю п.н. "Український розвиток", в якій звертає увагу на те, що таке поважне видання, як "Енциклопедія Британіка" майже нічого не подавала про Україну, а коли в новіших виданнях її і знаходимо щось, то дуже безбарвне, що не може дати ніякої уяви про це велике питання.

С.Кінг-Голл подає короткі інформації про Україну й її історію, при чому виявляє ґрунтовне знання предмету. Він слушно твердить, що на підставі розмов навіть з московськими генералами треба прийти до висновку, що німці здобули б Сталінград, коли б не партизанські дії в Україні. І тому тепер справа положення в Україні є основною справою для московського генерального штабу. В цьому він і бачить причину того, що Москва дала Україні прапор і гимн, а такого знавця українських справ, як Хрущов, зробила одним з секретарів ВКП(б).

З М І С Т

	Стор.
ВОТУПНЕ СЛОВО	1
<u>I. частина:</u>	
Комунікат про Другу Сесію УНРади	2
Промова Президента А.Лівицького на відкритті II. Сесії УНРади	4
Промова Президента А.Лівицького перед закінченням II. Сесії	4
Звіт Голови за працю УНРади	5
Звіт Голови Виконного Органу УНРади	14
Експозе Голови Виконного Органу	27
Промова Голови УНРади перед закриттям II. Сесії	29
Постанови Другої Сесії УНРади:	
а) Декларація УНРади	30
б) Зміни в Тимчасовому Законі	33
в) Постанова про порядок кольорів у державному прапорі	33
г) Постанова про бюджет	34
г) В справі вступу до УНРади СГД	34
д) Про організацію Державного Видавництва	35
<u>II. частина:</u>	
Президія УНРади:	
Засідання Президії 26-27. XI. 49	36
Роз'яснення в справі публічних виступів членів УНРади	36
Засідання Президії 28-29. 50	37
Попереднє повідомлення в справі заяви фракції ОУНр	37
Засідання Президії 1-2 квітня 1950	38
Комунікат Голови Політично-Адміністративної Комісії	40
Комунікат Президії в зв'язку з заявою фракції ОУНр до УНРади	41
<u>III. частина:</u>	
Звернення, відозви, комунікати ВО та Укрінформбюра:	
До українців на чужині	49
Відозва ВО про святкування 30-ліття Зимового Походу	50
Комунікат Інформбюра	51
Привіт і меморандув Раді Європи в Страсбурзі	53
Українська делегація на сесії Ради Європи в Страсбурзі	54
Меморандум представників народів до Генерального Секретаря Об'єднаних Націй Трігве Лі	54
Із голосів чужинецької преси про УНРаду:	
Американський журналіст про свою розмову з членом УНРади	56
Англійські політики про українську справу	57